Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 190 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1884 — (Ն. Տ.) 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ — 10 ԶԻԼԿԱՏԷ 1301

ԳԱՅՏԱՆՔ

Ծանուցմանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ. երկու անգամի համար 2½ ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կ'ըլլայ:

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան. [illegible]

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده {ارهولك}

غزته‌سی اداره‌سنه

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ	համար	Տարեկան	գանձեկան	արժէն	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Հատով	»	»	1
Գաւառաց	համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		59
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրոյ համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է:

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի Հանրային Կրթութեան Նախարարութիւնն այս օրերս հրատարակեց կարեւոր աշխատութիւն մը՝ Վիճակագրութիւն նախնական կրթութեան 1881-1882 տարւոյ անուամբ: Այս վիճակագիր 1830էն մինչեւ 1848 երեք տարին անգամ մը կը հրատարակուէր: Այսպէս բաւական անկանոն կերպիւ շարունակեցաւ Կայսրութեան օրով, մինչեւ որ վերակազմուեցաւ 1877ին: Այն ատեն որոշուեցաւ հինգ տարին անգամ մը հրատարակել այս վիճակագիր: Արդի հրատարակութիւն 1877էն ի վեր լոյս տեսած երկրորդ հատորն է, և ցոյց կուտայ Նախակրթութեան վերջին հինգ տարիներու մէջ կատարած յառաջդիմութիւնը: Նոյն միջոցին կրթական բազում բարենորոգմունք եղան, և տեսնուեցաւ հանրային կարծեաց զօրաւոր հոսանք մը ի նպաստ ծաւալման կրթութեան: Բայց հրատարակեալ վիճակագրութեան մէջ դեռ զգալի չէ 1882 մարտ 28ի կրթական օրէնքին ազդեցութիւնն, որ կրթութիւնը պարտաւորիչ բրաւ, բստ որում այդ օրէնք 1882-83ի դպրոցական տարիէն միայն սկսաւ գործադրուիլ:

1877էն մինչեւ 1882 աշակերտաց թիւն ո՞րչափ աւելցած է: Դպրոցաց թիւն աւելցա՞ծ է: Կառավարութիւնն հոգ տարա՞ծ է Նախնական կրթութեան յարմար դաստիարակներ պատրաստելու: — Այս երեք գլխաւոր հարցմանց պատասխանները կը գտնենք արդի վիճակագրութեան մէջ:

Հանրային վարժարանաց տետրակներուն մէջ արձանագրեալ և ազատ վարժարանաց տնօրէններուն կամ տնօրինուհիներուն կողմէ հաղորդուած թիւերը կը ցուցնեն թէ, 1876-77ին աշակերտաց թիւն էր 4,716,935. իսկ 1881-82ին՝ 5,341,211. ուրեմն, հինգ տարւոյ մէջ նախակրթարանաց աշակերտներն աւելցած են 624,276 հոգի:

1829ին, որ Նախնական կրթութեան առաջին ընդհանուր վիճակագրութեան թուականն է, Ֆրանսայի մէջ կային 417 աշակերտք 10,000 բնակչաց վրայ, 1847ին, որ Լուի-Ֆիլիպի թագաւորութեան օրով հրատարակեալ վերջին վիճակագրութեան թուականն է, այդ համեմատութիւն բարձրացած էր 997ի. 1863ին, Կայսրութեան օրով Պ. Տիւրիւի հանրային կրթութեան նախարար եղած միջոցին՝ 1,160. 1877ին, Հանրապետութեան ներքեւ, նոր գրութեամբ կատարուած վիճակագրութեան համեմատ, որ թիւերը պակաս քան աւելի ցուցնել կը միտի, նոյն համեմատութիւնն էր 1,281, և վերջապէս 1882ին, 10,000 բնակչաց վրայ կային 1,418 աշակերտք: Ինչպէս կ'երեւի, վերջին հինգ տարիներու մէջ յառաջդիմութիւնն յոյժ զգալի եղած է, և բնաւ տարակոյս չկայ թէ 1882 մարտի օրէնքն աւելի ևս պիտի փութացնէ զայս յառաջդիմական շարժում: Կառավարութիւնը շատ բաներ ըրած է նախակրթութեան համար, բայց դեռ անհուն բաներ կը մնան ընելու, կ'ըսէ Թան խմբագրական յօդուածի մը մէջ, որ տակաւին երկար ժամանակ հարկաւոր է առաջադրեալ նպատակին հասնելու համար:

Քանի որ աշակերտաց թիւը կ'աւելնայ, դպրոցներն ալ պարտին բազմանալ: 1877ին կային 71,547 դպրոցք. 1882ին՝ 75,635. հինգ տարւոյ մէջ 4,088 նոր դպրոցներ բացուած են ուրեմն: 8,000 հին դպրոցներ ալ վերանորոգուած, վերաշինուած կամ ընդարձակուած են վերջին 5 տարւոյ մէջ: Բայց այս թիւեր բաւական գաղափար չեն տար կատարուած յառաջդիմութեան վրայ: Պէտք է յիշել առջի դպրոցներուն վրայ յաւելեալ դասարաններն և առջի վարժապետաց վերայ յաւելեալ ուսուցիչներն: 1877ին հանրային վարժարանաց մէջ կային 78,276 դասարանք, և 1882ին՝ 86,759: 1877ին կային 80,063 վարժապետք և վարժուհիք, 1882ին՝ 88,220: Ուրեմն, 8,483 նոր դասարանք և 8,157 նոր ուսուցիչք աւելցած են: Ազատ դպրոցներն ալ (այսինքն՝ մասնաւոր դպրոցները) համեմատական յառաջդիմութիւններ ըրած են: Այս տեսակ կրթութեան նուիրեալ էին 1877ին 30,646 վարժապետք և վարժուհիք, որոց թիւն 5 տարի յետոյ կը բարձրանար 36,745ի:

Եթէ վարժապետք աւելի բազմաթիւ են, պատճառն այս է որ կառավարութիւնը բան մը չի խնայեր վարժապետ հասցնելու համար: 1877էն ցի1882, հաստատեցան 4 նոր վարժապետանոցներ և վարժուհի պատրաստող 23 նոր դպրոցներ: Ասոնց թիւն 18 էր 1877ին, մինչ 11 հատ արդէն կար 1863ին: Այս արագ յառաջդիմութիւն արդիւնք է 1879 օգոս. 9ի կրթական օրէնքին: Սա ա՛յնչափ ազդուապէս ի գործ կը դրուի, որ այժմ Ֆրանսայի մէջ կան վարժուհիներ պատրաստող 57 հանրային դպրոցք, այսինքն 16 աւելի քան 1882ին: Չենք կրնար մոռնալ Նախակրթութեան երկու բարձրագոյն վարժապետանոցներն, որոց մին վերջերս հիմնուեցաւ ի Սէն-Քլու վարժապետներ հասցնելու համար, և միւսը վարժուհեաց համար ի Ֆոնթընէ-Օ-Ռոզ, որք իրենց նոր ուղղութեամբ, նոր ոգւով, և այն օրինակաւ զոր կուտան, պիտի նպաստեն վարժապետաց և վարժուհեաց բարոյական և մտային մակարդակը բարձրացնելու: Այս է, ընդհանուր գծերու մէջ, ֆրանսական նախակրթութեան յառաջդիմութիւնք մինչեւ 1882:

Ամեն ինչ դրամով ձեռք կը բերուի, և Ֆրանսայի ելմտական նախարարներն ալ այսպէս համոզուած են անձնական փորձով: Եթէ նոր դպրոցներ հիմնել, դասարաններն աւելցնել, վարժապետները բազմացնել կարելի եղաւ, պատճառն այն է որ հանրային կրթութեան ելմտացոյցները նոր վարկերով ստուարացան ու ճոխացան: Եւ մինչ կառավարութիւնը մեծ զոհողութիւններ կ'ընէր, համայնքներն ալ առաջուընէ շատ աւելի կուտային իրենց զաւակաց կրթութեան: Այսպէս, վիճակագրութեան յանձնաժողովոյն հաշուոց համեմատ, հանրային իշխանութիւնք և բնակիչներն որք 1877ին 120,000,000 ֆրանք ծախք ըրած էին հանրային կամ ազատ կրթութեան համար, 1882ին աւելի քան 220,000,000 ֆրանք ծախք ըրած են, այսինքն հինգ տարւոյ մէջ գրեթէ կրկնապատկուած են կառավարութեան և ժողովրդեան կողմէ կրթութեան յատկացեալ ծախուց գումարներն:

«Ահագին գումարներ արդարեւ,» կը բացագանչէ Թան, «բայց միթէ ծախուց ամենէն արդիւնաւորներն չե՞ն ասոնք, բստ որում միլիոններ միայն կը ցանուին քաղելու համար մարդեր և քաղաքացիներ:»

«. . . Երբ շրջանէ մը ուրիշ շրջան մեծ թուով նոր դպրոցներ կը կանգնուին, երբ այս դպրոցաց մէջ աշակերտաց թիւը շարունակ կ'աճի, երբ ուսուցիչք թէ՛ աւելի բազմաթիւ և թէ՛ աւելի կրթեալ են, և աւելի բարձր վկայականներով օժտեալ, ներելի է անցնիլ թուանշաններու հաշուէն իրողութեանց մեկնութեան, և եզրակացընել թէ հանրային ոգին, ընկերութիւնն ինք կերպարանափոխ լինելու վրայ են, բարեշրջում մը կը կրեն: Ի՞նչ պիտի լինի վախճանն այս յառաջդիմութեան: Ո՞ւր կանգ պիտի առնու այս բարեշրջում: Այս օրուընէ գուշակելու փորձ փորձել յանդգնութիւն է: Ամեն պարագայի մէջ, հանրապետութեան համար պատուաբեր հանգամանք մը պիտի լինի այսչափ գումարներ յատկացնելն ամեն դասերու ընձեռելու համար գիտութեան տարրերը: Նաեւ մեր դարուն յատուկ յառաջդիմութիւն մը պիտի լինի դաստիարակներու պաշտօնին այսչափ լաւ հասկացումն: Այս դար օր մը թերեւս պիտի անուանի «նախակրթարանի դարուն», ինչպէս ուրիշ դար մը հռչակուած է լուսոյ դար: Ամօթ չհամարինք զայս մականունն. միթէ նուա՞զ փառք մ'է ուսուցած լինել ամեն անհատի ինչ որ նա չի կրնար անգիտանալ առանց հրաժարելու աշխարհի թատերաբեմին վրայ մարդու մը դերը կատարելէ:»

ԶԱՆԱԶԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՌՈՒՍԻԱ. Ռուսիոյ հնագիտաց ժողովը, 600 անդամներէ բաղկացեալ, մօտերս Օդեսայի մէջ կը գումարի: — Կիեւի համալսարանին յիսնամեայ տարեդարձին առթիւ հրաւիրեալ են Սերպիոյ նախկին Մետրապոլիտ Միխայէլ Արքեպիսկոպոս, Բուլկարիոյ և Գարատաղի նախարարք և արեւմտեան-սլաւական բոլոր համալսարանաց ներկայացուցիչք: Սոյն համալսարանական տօնախմբութեան առթիւ, համալսարանաց մեծ գումարում մը տեղի պիտի ունենայ Ռուսիոյ մէջ: — 1868էն ցի 1883 Պետերբուրգի փողերանոցին մէջ 31,627 փութ ոսկի դրամ կտրուած է, այսինքն 15 տարւոյ միջոցին 411,150 օխա ոսկի, որ հաւասար է 384 միլիոն 188,158 րուպլի: — Օգոս. վերջերը Ժընեւայի մէջ տեղի պիտի ունենայ ժողով մը, որոյ պաշտօնն է պատերազմի ժամանակ վիրաւորեալ զինուորաց դարմանումն, և վիրաւորներուն ու հիւանդանոցներուն պաշտպանութիւնը: Մին Կարմիր Խաչի ռուսական ընկերութեան և միւսը կառավարութեան կողմէ երկու ռուս պատուիրակք ներկայ պիտի գտնուին ժողովին:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ ՄԸ. Լոնտոնի Կազէթ պաշտօնական լրագիրն իր յուլիս 27 թուով հրատարակած է 6,000 անձանց անուններն ու մականուններն, որք կամ նոցա ժառանգորդք իրաւունք ունին ստանալու դատական պաշտօնատան գանձարանին մէջ երկար ժամանակէ հետէ անտէր մնացած գումարներ, որոց ամբողջ քանակութիւնը կը հասնի 77 միլիոն անգլ. ոսկւոյ պատկառելի գումարին: Այս գումարներ են չստացուած շահաբաժիններ, վէճի նիւթ եղած և չվճարուած ժառանգութիւններ և ուրիշ կերպով դատական իշխանութեան քով մնացած գումարներ: Այժմ պիտի վճարուին, միայն թէ մարդ մը շատ համոզիչ փաստեր պարտի ներկայացնել իր իրաւունքն ապացուցանելու համար, և խնդրոյն դժուարագոյն մասն է այս:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ. 1883 տարւոյ տեղեկագրին նայելով, Ֆրանսայի առեւտրական դատարանք 1882-83 տարւոյ դատական շրջանին մէջ քննած են սնանկութեան 14,594 խնդիրներ, որոց 7,533ը մնացած էին 1881 տարիէն և 7,061ը կը վերաբերէին 1882 տարւոյ: 1878ի և 1882ի միջեւ սնանկութիւնք աճած են: 1878ին հրատարակեցան 6,021 սնանկութիւնք, որք հետզհետէ աւելցան մինչեւ 1882, ուր 7,061ի հասած էին, որ է 17 առ 100 յաւելում: Բարիզի մէջ սնանկութեանց աճումն այնքան զգալի չէ եղած որչափ գաւառաց մէջ: Ի Լիոն 209է 279ի ելած են, այսինքն մէկ երրորդ աւելցած: Այս սնանկութեանց մէջ արհեստից զանազան ճիւղերուն բաժինը սա է. Ամեն տեսակ մանած և կերպաս 330. փայտեղէն արհեստագործութիւն 293. մետաղեայ արտադրութիւնք 260. կաշի 236. քիմիական արտադրութիւնք 92. բրուտութիւն 77. կահուածաշինութիւն 370. զարդուց վերաբերեալ նիւթոց շինութիւն 269. ուտեստ և ըմպելի 2,220. հագուստ 1018. կահ կարասիք 204. սեղանաւորութիւն 224. կառք և այլն 265. պանդոկ և գինետուն 697. ուրիշ զանազան ճիւղերու մէջ պատահած սնանկութիւնք, 506: Ամեն ճիւղերու մէջ ալ սնանկութիւնք աճում կը ցուցնեն, ի բաց առեալ հագուստի և կահ կարասեաց ճիւղերն, որք այս մասին նախորդ տարիներէն աւելի նպաստաւոր կացութեան մը մէջ են: Սեղանաւորք և դրամական միջնորդք շատ աննպաստ վիճակի մէջ են: Ասոնցմէ 1881ին 146 սնանկութիւնք պատահեցան, և յաջորդ տարին՝ 224: Ամբողջ սնանկութեանց 2,659ն, կամ 100ին 38ը սնանկներն հրատարակեցին իրենք իրենցմէ, և 3,942ը, կամ 100ին 56ը՝ պահանջատիրաց աղերսագրին վրայ սնանկ հրատարակուեցան:

Նաստեղծն, այժմ 82 տարեկան, քաջառողջ վիճակի մէջ է միշտ, թէեւ յոյժ ծեր, և այս օրերս Բարիզէ ճամբայ պիտի ելնէր իր թոռանց և աղջկան Լօքրուայի հետ Զուիցերիա երթալու և [illegible] եղերաց վրայ բնակելու իբր երկու ամիս:

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՆ. Իտալիոյ Միլան քաղաքէն կը գրուի թէ մի քանի օր առաջ տեղւոյն ոստիկանութիւնն Նիւ-Եորքէ լուր կը ստանայ թէ Իտալացի մը մեռած է հոն և Միլանցի Ֆէնոլի անուամբ ատաղձագործի մը կնոջ 200,000 ֆրանք ժառանգութիւն թողած է: Ոստիկանութեան պաշտօնեայ մը կ'երթայ Ֆէնոլիի խանութն և կը հարցունէ թէ Նիւ-Եորքի մէջ ազգական ունի՞: Ատաղձագործը կը պատասխանէ թէ ունի, բայց նորա վրայ տեղեկութիւն չէ ստացած երբեք: Պաշտօնեայն կ'ըսէ յայնժամ. «Ուրեմն ուրախութեամբ կը ծանուցանեմ թէ ձեր ազգականն, որ այս օրերս մեռած է, 200,000 ֆրանքի ժառանգութիւն մը թողած է ձեր կնոջ:» «Երկու հարիւր հազար ֆրանք,» կը գոչէ ծայրագոյն ուրախութեամբ խեղճ ատաղձագործն երկու ձեռքով կուրծքը բռնած, և . . . . անմիջապէս գետին կը փռուի անկենդան:

ԽՈՒԼԱՆՏԱ. [illegible] (Հոլանտական Աշխարհ) լրագիրը կը հրատարակէ թէ վերջին 18 տարիներու մէջ Խոլանտացի ժողովուրդն իր հայրենեաց մէջ գտնուող կաթոլիկ նպատակներու համար տուած է 28 միլիոն 230,000 անգլ. ոսկւոյ պատկառելի գումարը, տարեկան 150,000 ոսկիէն զատ, զոր հաւատարմապէս կը վճարէ Ս. Պապին՝ յանուն «Ս. Պետրոսի գանձանակին»:

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ. Դժուար չէ հասկնալ Անգլիացւոց դժգոհութիւնը ֆրանքօ-չինական պատերազմին հրատարակման վրայ, երբ յիշենք թէ ո՛րչափ կարեւոր է անգլիական վաճառականութիւնն ընդ Չինաստանի: Անցեալ տարի Անգլիացիք Չինաստանէն գնեցին 11,313,544 ոսկւոյ արժողութեամբ ապրանք, և Չինաստան մտուցին 7,575,672 ոսկւոյ արժէքով ապրանք: Հետեւապէս, ամեն տարի Անգլիացիք 20 միլիոն ոսկւոյ մօտ գործ կ'ընեն Չինացւոց հետ: Անգլիացիք տարին 150 միլիոն լիպրա թէյ կ'առնուն Չինաստանէն և աւելի քան 2 միլիոն ոսկւոյ մետաքս, և ի փոխարէն կը ղրկեն 400 միլիոնէ աւելի եարտա բամպակեղէն ապրանք: Եւ պէտք է յիշել թէ այս հաշիւներ առեւտրական աննպաստ տարւոյ մը կը վերաբերին: 1881ին Անգլիայէն Չինաստան ղրկուած ապրանաց արժէքը կրկնապատիկ էր: Չինական մաքսատան արտաքին վաճառականութեան չորս հինգերորդն Անգլիացւոց ձեռքն է: Այս հաշւոյ մէջ է չինական ծովեզերեայ անգլիական գաղթականութեանց և մանաւանդ Հնդկաստանի հետ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽԱՂԱՂԱՐԱՐ ԺՈՂՈՎ

Զուիցերիոյ Պերն քաղաքին մէջ գումարուած Խաղաղասիրաց ժողովոյ նպատակին և ընդհանուր որոշումներուն վրայ տեղեկութիւն տուած ենք արդէն:

Նոյն ժողովոյ աւելի մանրամասն մէկ Ատենագրութենէն, որ Թուլուզի մէջ կ'երեւի, քանի մը քաղուածներ ևս ընել օգտակար կը դատենք:

Միաց. Նահանգաց Միչիկան Նահանգին դատաւոր Պ. Պրաուն, որ օգոս. 14ին տեղի ունեցած նիստին կը

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

)(18)(

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՕՔԻ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՊԱՐՈՆ ԼԸՔՕՔ ԻՆՔԶԻՆՔ ԿԸ ՍՊԱՆԷ

Դ.

— Լաւ, բայց անշուշտ ներկայիս մը պարտի ունենալ ի Փարիզ: Կ'իմանանք զայն կալուածական տուրքն ստացող հաւաքիչէն:

Այժմ, եզրակացնենք: Դեռատի և գեղեցիկ օտարազգի կին մ'առանց պատճառի չգար բնակիլ Արպալէթ փողոցն:

Ո՞ւր կը բնակէր Պ. Լէօրէօ:

— Բանթէոնի հրապարակը:

— Ասոր երկու քայլ հեռի: Կը հասկցուի գործը: Կնոջ պաշտպանն իր մօտ բնակեցուցած էր զայն, և այնպիսի փողոց մ'ընտրած, ուր նշանաւոր վաճառական մը կրնայ՝ առանց իր պատիւը վտանգելու՝ ստէպ այցելութիւն տալ գեղեցիկ երեւոյթ ունեցող տան մը վարձակալուհւոյն:

— Շատ հաւանական է արդարեւ: Միայն թէ . . . ինչո՞ւ համար կինն սպաննած լինի զայն: Ոսկի հաւկիթ ածող հաւը չեն սպաններ:

— Անշուշտ կողոպտելու համար չէ: Ժամացոյցն ու ոսկի շղթայն վրան են:

— Մինչեւ իսկ թղթապանակն: Ահա կը տեսնեմ ռուսական սեկէ պատեանի մը ծայրն զգեստին գրպանէն դուրս ելած:

— Եթէ արժէքներ պարունակէ, մեր կարծիքը կը հաստատուի:

Մնաց որ, ես արդէն գաղափարս կազմած եմ այս կրկին սպանութեանց պատճառներուն և գործադրութեան եղանակին վրայ:

Բայց հետաքրքիր եմ տեսնելու նախ թէ Թօլպիաք ինչպէս պիտի նըկատէ գործն: Արտասովոր խելք մ'է և իրեն յատուկ եղանակներն ունի:

Սպասենք:

— Երկար չպիտի սպասէք, ըսաւ ոստիկանապետը պատուհանին մօտենալով: Ահաւասիկ կառք մը կանգ կ'առնու և Բիէթուշ վար կ'իջնէ մէջէն:

— Շատ լա՛ւ, գոչեց ապահովութեան պետն ալ պատուհանին մօտենալով և փողոցը նայելով. առանց ժամանակ կորսնցնելու յաջողեր է գտնել զԹօլպիաք: Բարեբաղդութիւն մ'է այս, վասն զի այդ սիրելի Թօլպիաք յաճախ գեղերը կ'երթայ և շատ անգամ դուրսը կ'օթեւանի:

Բայց, աւելցուց ապահովութեան պետը, կը թուի թէ չաճապարեր կառքէն իջնել:

Թէեւ ապսպրած եմ Բիէթուշի որ բան մը չյայտնէ անոր, և սակայն կըրնայ կասկածիլ որ գործն ստիպողական է, և թէ իրեն հետ Արեւելեան պատերազմին կամ Ֆինանսներուն ընթացքին վրայ խօսելու համար չէ որ կը կոչեմ զինք:

Արդէն երկար ժամանակէ ի վեր լուցած էր, և ձմեռան գեղեցիկ արեւու մը ճառագայթները կը լուսաւորէին միօրինակ Արպալէթ փողոցը:

Բիէթուշ՝ կառքին բաց դռնակին առջեւ կանգնած՝ կը խօսակցէր կառքին մէջ կեցած անձի մը հետ:

Կարծես թէ կը ջանար համոզել որ դուրս ելնէ կառքէն, և այն անձն ալ կը դժկամակէր:

Ածխավաճառն և կինն՝ իրենց խանութին սեմին վրայ կանգնած՝ կը նայէին հետաքրքրութեամբ:

— Այս մարդիկն առժամապէս իրենց ծակին մէջ փակել պէտք էր, մրմռաց ապահովութեան պետը:

Վերջապէս, Պ. Թօլպիաք — արդարեւ նա ինքն էր — դուրս ելաւ կառքէն լայն մուշտակի մը մէջ փաթթըուած՝ որոյ օձիքը, մինչեւ ականջներն ելած, կը ծածկէին երեսին երեք չորրորդը:

Քանի մ'երկվայրկեանի չափ վարանեցաւ տակաւին. յետոյ նշմարելով ապահովութեան պետն և թաղին ոստիկանապետն, որ հեռուէն բարեկամական ակնարկներ կ'ընէին իրեն, վանդակապատն հրեց՝ արագ ակնարկ մը ձգելով աջ ու ձախ, և բակը մտաւ:

— Ո՛ն ուրեմն, գոչեց ապահովութեան պետը, պահ մը կարծեցի թէ սա ալ ինքզինք ծածկել կ'ուզէր հայր Լըքօքի պէս:

Բիէթուշ կառքը քիչ մը հեռին կեցընել տուաւ, և ինք գնաց կանգնելու Օվէրնացիներուն առջեւ, որք խոկուն խանութին սեմին իջան:

Սակայն Պ. Թօլպիաք պատերուն քովէն անցնելով դէպի տանը ներսի դուռը կ'երթար:

— Աւասիկ մարդ մը, որ արհեստին բնազդումն ունի, ըսաւ ապահովութեան պետը. ձիւնին մէջ տպեալ քայլերուն մէջէն չերթար, որպէս զի ոճրագործին քայլերուն հետքը չաւրուի կամ չփճի:

— Ճշմարիտ է, մրմռաց ոստիկանապետն: Մինչեւ իսկ հոգ կը տանի իր քայլերուն հետքը չխառնելու: Կարծես թէ հաւկիթներու վրայ կը քալէ:

Զգուշութիւնն աւելորդ էր. վասն զի ցուրտը կարծրացուցած էր ձիւնն, և նոր ծագած տժգոյն արեւը դեռ չէր կակղած զայն:

Պ. Թօլպիաք նշմարեց անշուշտ թէ շփոթութեան երկիւղ չկար, որովհետեւ սկսաւ այնուհետեւ համարձակ իր կօշիկին կրունկները դնել ձիւնին վրայ, որ ոչ ևս հետք կը պահէր:

Սակայն երկար պտոյտ մ'ըրաւ հին հետքերը չաւրելու համար, և երբոր պատուհանին տակն հասաւ, ապահովութեան պետն ըսաւ անոր ժպտելով.

— Կեցցե՛ս, սիրելի՛դ իմ Թօլպիաք: Աւասիկ ասոր կ'ըսեն «վարպետի ձեռք»: Համբակ մ'ուղղակի կ'անցնէր կուգար:

Դէտը պատասխան չտուաւ, այլ վեր ելաւ, ոչ առանց քիչ մը վարանելու, գաւիթին դրան աստիճաններէն, և ներս մտաւ:

Ապահովութեան պետն և թաղին ոստիկանապետը կ'սպասէին դաւթին մէջ:

— Հօս մտէ՛ք, ըսաւ անոր ապահովութեան պետը դահլիճին դուռը բանալով: Գործի ձեռնարկելէ առաջ պէտք է խօսինք:

Պ. Թօլպիաք դահլիճը մտաւ, երկու պաշտօնատարք ալ ետեւէն:

— Ի՞նչ գործ է, հարցուց մուշտակին օձիքը վար դարձնելով:

Ցայնժամ տեսնուեցաւ դէմքը, զոր խնամով ծածկած էր կառքէն իջնելէն ի վեր:

Քառասնէն քառասունհինգ տարեկան մարդու մը դէմք էր, կատարելապէս գերծուած, որոյ կանոնաւոր գծերը պաղարիւնութիւն և անտարբերութիւն միայն կ'արտայայտէին:

Ճակատը խորշոմ չունէր, բերանը փոթ չունէր, և իր ուղիղ ու բարակ քիթն յատուկ հանգամանք մը չունէր:

Քառանկիւնի և ցցուեալ կզակն արդարեւ բաւական անյողդողդ բնաւորութիւն մը ցոյց կուտար, բայց գորշ աչերը կրակ չունէին և նայուածքը գըրեթէ [illegible] էր:

Երեսին գոյնը միակերպ էր և քիչ մը թխորակ, գիծերը կարծր վէմ մը վրայ փորուած կիսարձանի մը ճշգրտութիւնն և խստութիւնն ունէին:

Միջահասակ էր, ո՛չ գէր, ո՛չ նիհար. իր շարժմունքն ու կերպերը մասնաւոր բան մը չունէին:

Կարծես թէ բնութիւնն յատկապէս կերտած էր զայն, որպէս զի շատ մը տարբեր անձանց դեր կատարէ՝ առանց ճանչուելու:

Թանկագին առաւելութիւն մ'է այս ոստիկանութեան լրտեսի մը համար, և անհնարին չէր որ այս ֆիզիքական հանգամանքն անոր կոչումն որոշելու նպաստած լինէր:

Այս օրը, սակայն, Պ. Լըքօքի [illegible] յաջորդը սովորականէն քիչ մը պակաս անզգած կ'երեւէր:

Իր սուր աչերը կարծես բան մը կարդալ կ'ուզէին ապահովութեան պետին աչերուն մէջ, և իր ձայնը սովորականէն նուազ աղօտ հնչիւն մ'ունէր երբոր հարցուց թէ ինչ բանի համար կոչուած էր:

— Ձե՞զ կասկածիր քիչ մը, հարցուց ապահովութեան պետը ձեռները շփելով:

— Ամենեւին, պատասխանեց Թօլպիաք. թերեւս Օ'Սիւլիվանի ժառանգութեան համար լինի, որոյ վրայ ոստիկանութեան Պ. վերատեսուչը տեղեկութիւններ խնդրած էր ինձմէ անցեալ շաբթու:

— Եւ զոր անտարակոյս պիտի պարզէք ժառանգորդները գտնելով, սիրելի՛դ իմ Թօլպիաք.

Բայց, առ այժմ, խնդիրն ուրիշ բանի վրայ է, և երբեք լաւագոյն առիթ մը չպիտի ունենաք ձեր տաղանդին ցուցնելու:

— Տաղանդս պատրաստ է ծառայել ձեզ:

— Շատ գոհ եմ, վասն զի քիչ մը առաջ վանդակապատին առջեւ ձեր վարանումը տեսնելով, վախցեր էի . . .

— Ինչ բանէ:

— Վախցեր էի թէ յօժարամտութիւն չունէիք մեզ օգնելու: Դժկամակութեամբ քալող մարդու մը դէմք ունէիք:

— Ես գործի մ'ինչ լինելն հասկընալէ առաջ մերժելու սովորութիւն չունիմ, և դեռ չեմ գիտեր թէ ինչ գործ է որ յանձնել կ'ուզէք ինձ:

— Ճշմարիտ է ձեր ըսածն, և ես պիտի . . .

— Կառքէն դուրս ելնել չուզելուս պատճառն այս է որ ձեր 29 թիւը տխմար մ'է:

Փոխանակ կառքը փողոցին ծայրը կեցնել տալու, բերաւ կեցուց տան մը դրան առջեւ, ուր հաւանաբար քանի մ'անգամ պիտի գամ. վասն զի կ'ենթադրեմ թէ առանց պատճառի չէք կոչէր զիս հոս:

Դրացիներէն նշմարուելու հոգ չունէի, և մուշտակիս օձիքը վեր դարձնելու համար քիչ մը ժամանակ կորուսի:

(Շարունակելի)

նախագահէր, կարեւոր բանախօսութիւն մ'ընելով, ըսաւ.

«Այժմ Ամերիկայի մէջ Մնայուն բանակներ չկան։ Միացեալ Նահանգաց Սահմանադրութիւնը Նահանգներուն կ'արգիլէ այս բան։ Երկիրը թէեւ այժմ 50 միլիոնէ աւելի ժողովուրդ ունի, Դաշնակցական Կառավարութիւնը պատերազմի ժամանակէն զատ երբեք հարկ չի տեսներ 25 հազար զօրքէ աւելի մնայուն բանակ մը պահելու։ Ասոր հետեւանքն է որ մեր անկախութեան Մեծին Բրիտանիոյ կողմէ ճանչուելէն ի վեր անցած 101 տարիներու մէջ միայն երկու արտաքին պատերազմներ ունեցանք. մին Անգլիոյ դէմ 1812 ին, միւսը Մեքսիկայի կարճ պատերազմն 1846 ին։ Բայց նոյն միջոցին մեր երկիրն յոյժ ընդարձակեցինք հողեր գնելով Սպանիոյ, Ֆրանսայի, Ռուսիոյ, Մեքսիկայի և ուրիշ կառավարութիւններէն, ուստի մեր ժողովրդեան թիւն ալ երեք միլիոնէ 50 միլիոնի բարձրացաւ։ Այս ընդարձակումը ձեռք բերինք խաղաղ միջոցներով և ո՛չ աշխարհակալութեամբ, և Մնայուն բանակի պէտք չունեցանք՝ երկրին մէջ բարեկարգութիւն պահելու կամ զանեղ օտարաց անմատչելի ընելու համար։ Քաղաքային պատերազմն, որ մեր հիւսիսային և հարաւային նահանգաց մէջ մեծ աւերումներ պատճառեց, յայտ կուտայ այն ստուգութեան թէ մնայուն բանակներ չկան Ամերիկայի մէջ։ Այդ ատեն ի զէն կոչուած ահագին բանակներն, որք երկուստեք մի միլիոն ու կէս զօրք կը պարունակէին, հանդարտապէս լուծուեցան և ցրուեցան երբ պատերազմը վերջացաւ, և յետ մի քանի տարւոյ, բանակն իւր սովորական դրից վերածուած էր։ Մնայուն բանակներու պաշտպանման ամենէ ցաւալի հետեւանքն է որ աւելի պատերազմ յառաջ կը բերեն քան պատերազմի առաջքը կ'առնուն։ Մնայուն բանակ մը եթէ բնաւ չգործածուի՝ հանրային արհամարհանաց և ծաղու նիւթ կը դառնայ տակաւ։ Իւր գոյութիւնն արդարացնելու նպատակաւ խել այսպիսի բանակ մը կ'աշխատի զբաղում գտնել արտաքին աշխարհակալութեանց կամ ներքին յեղափոխութեանց մէջ։ Մնայուն բանակի խնդրոյն յարակից է միջազգային իրաւարարութեան հաւասարապէս կարեւոր խնդիրը։ Ծագող վէճերն, որք այլուր պատերազմի պատճառ կը լինին, փոխանակ պատերազմի՝ իրաւարարութեամբ լուծելու քաղաքականութիւնը Միացեալ Նահանգաց կառավարութեան հաստատուն ընթացքն է, ինչպէս փորձը տուած է վերջին 20 տարիներուն մէջ։ Քաղաքային պատերազմէն ի վեր երեք միջազգային վէճեր ունեցանք, ամենքն ալ Անգլիոյ հետ, և ամենքն ալ իրաւարար Ատենի մը վճռոյն թողլով լուծեցինք։ Բայց այսպիսի միջազգային Ատեան մը յայնժամ եւեթ կրնայ հաստատուիլ ամեն տէրութեանց վէճերը լուծելու և իւր վճիռները գործադրել տալու իշխանութեամբ, երբ համայն քաղաքակիրթ աշխարհի հանրային կարծիքն ըստ բաւականին զգայ պատերազմաց և պատերազմի համար շարունակ պատրաստ գտնուող բանակաց պատճառած չարիքներն, և անոնց բարձման միջոցը փնտռէ։ Խաղաղասիրաց ժողովոյն պաշտօնն է առ այս պատրաստել

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խրիմեան-Ուսումնասիրաց ընկերութեան ընդհանուր ժողովը նիստ ըրաւ երէկ, Իզմիրլեան Գեր. Տ. Մատթէոս Սրբազանի նախագահութեամբ, և գլխաւորապէս հաշուական խնդրովք զբաղեցաւ։

Կարինէն կը ծանուցանեն մեզ հետեւեալները։

«Ազգային լրագրաց և մասնաւոր նամակաց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր առողջական վիճակին վրայ ցաւալի լուրեր տալուն, օգոստոս 5, կիրակի առաւօտ Ս. Պատարագի մէջ յատուկ աղօթքներ կատարուեցան վասն բժշկութեան Նորին Բարձր Սրբազնութեան։

«Քարբերդի վիճակէն երկու քահանայք, որք դէպ ի Ս. Էջմիածին կ'ուղեւորէին, մին Առաջնորդին հրամանով Ս. Միւռոն բերելու և միւսն ուխտի համար, քաղաքս մնացած են ռուսական հիւպատոսարանը նոցա անցագրոց հաստատութիւնը զլանալուն համար։ Թէպէտ հիւպատոսարան հրահանգ խնդրեց Կովկասու կառավարութենէն, սակայն մերժողական պատասխան ընդունեցաւ։

«Հռովմէական ազգայնոց առաջնորդ Գեր. Ստեփան եպիսկոպոս Մելքիսեդեկեան շաբթուս Պոլիսէն Կարին վերադարձան՝ հետն ունենալով երեք Լատին կրօնաւորներ Ճիզվիթաց միաբանութենէն, որոց պիտի յանձնէ Հռովմէական Հայոց Թաղական վարժարանին հոգն ու տեսչութիւնը։ Կ'ըսուի որ այդ Լատին կրօնաւորք յատուկ դպրոց ալ պիտի բանան եթէ քաջալերութիւն գտնեն։

«Սանասարեան վարժարանի աշակերտք խմբովին Կարմիր Վանք կը գտնուին, երկու երեք շաբաթ օդափոխութիւն ընելու համար։»

Բալուէն կը գրեն մեզ, թէ նոյն տեղի ազգայինք առ այժմ գոհ համակրանք մը ցոյց կուտան առաջնորդին, որ հոն հաստատուելէն ի վեր ժողովոց կերպարանք տուած և տեղւոյն ազգային գործերն ըստ բաւականին արդիւնաւոր դրութեան մը վերածած է։ Հաւաւի վանից համար կը գրէ նամակագիրը, թէ երբեմն քայքայեալ ու լքեալ վիճակի մէջ էր, սակայն այժմ ամեն բան կարգադրեալ է։

Զնքուշէն կը գրեն մեզ, թէ ժողովուրդն տրտունջ ունի տեղւոյն վանահօր Մինաս վարդապետի դէմ, որ՝ վանքին մէջ փակուած՝ երբեք հոգ չըներ այն խնդրոյ մասին՝ երբ իրեն կը ներկայացնեն հասարակութեան կողմէն՝ դարման մը գտնելու յուսով։ Ամեն օր, կ'ըսէ, վարդապետը սենեակը կը փոխէ, որ զինքը փնտռողը չը կարենայ սովորական տեղը գտնել, և կամ եթէ պատահի տեսնել վարդապետին, որ Զնքուշէն մէկը ճանբայ ինկած դէպ ի վանք երթայ, անմիջապէս կեցած տեղէն կ'իջնէ կը պահուըտի անծանօթ խորշ մը, և այս ժամանակ սպասաւոր միաբաններուն ալ խստիւ կը պատուիրէ՝ որ եկողին բացասական պատասխան մը տան ու ճամբեն։

Բաղէշէն լուր կուտան մեզ, թէ վիճակին առաջնորդական Տեղապահն և քաղաքական ժողովոյ անդամոց ոմանք Վանի Կուսակալին հետ տեսնուած ատեն, Նորին Վսեմութիւնն ըսեր է, թէ այն վարժարանն՝ որ Մահմետական տղայոց համար կը շինուի, Իտատիէի վերածուելի, ուր կայսերական հրամանաւ անխտիր պիտի ընդունուին ամեն ազգէ աշակերտք, երբ իրենց նախնական ուսումնքն աւարտած լինին։

Էնկիւրիի ազգայնոց երեւելիներէն Տօնէլեան Յակոբ էֆէնտի շաբաթ օրը իւր մէկ կարեւոր դատին համար առեւտրական դատարանը գացած ատեն, Այա-Սօֆիայի հրապարակին վրայ յանկարծ ինկաւ, կնքեց մահկանացու կենաց ընթացքն։ Յետ սովորական քննութեանց, մարմինն անոր Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին փոխադրեցաւ, և երէկ յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուելով ի ներկայութեան բազմաթիւ նշանաւոր ազգայնոց ի ազգային ու օտարազգի վաճառականաց, մարմինն ամփոփուեցաւ Շիշլի գիւղի ազգային գերեզմանատան մէջ։ Տօնէլեան Յակոբ էֆէնտի 45 տարեկան էր. բազմածանօթ է մայրաքաղաքիս վաճառականաց ու սեղանաւորաց. Տօնէլեան էֆէնտի յԷնկիւրի և ի Պոլիս ազգային հանրական ամեն ձեռնարկութեանց ու գործոց կ'օժանդակէր առատաձեռնութեամբ, երբ բաղդը բոլորովին հաշտ էր իրեն հետ։

Հայազգի Բրոֆէսօր Քէրովբէ Պատկանեան Տփղիս հասեր է այս օրերս, ուստի Ղարապաղ պիտի ուղեւորի գիտական հետազօտութեանց համար։

Քարբերդէն կը գրեն առ մեզ.

«Ինչպէս ուրիշ անգամ գրած եմ, Ամերիկա այժմ այնչափ մօտ կուգայ մեզի, որ երբ բարեկամ ճանբորդներու համար պատահի յուղարկ երթալ՝ կը կարծենք թէ զանոնք Կարին, Երզնկա կամ մէկ-երկու աւուր հեռու տեղ մը կը ղրկենք։

«Կը ղրկենք մինչեւ ձին ընկնի գետինը, ձմեռ ճանբայ չ'իյնի, այս ժամանակ թէ բան մը կայ, ա՛ն է որ անոնք մօտ մօտ գիրեր կը տեսնեն, համոզում կը մշակեն, դարուն բացուելուն որ ատեն պատրաստ քալլ պիտի կատարեն, իրարու սուղապէս [illegible] կը ծանօթանան։

«Այսպէս գրեթէ ամեն տարի հինգով, տասնով պարբերաբար կը ղրկենք։ Մինչեւ հիմա Պօսթն, Մասաչուսէթ և այլն, աւելի քան 300 հոգի Խարբերդէն պանդուխտ հայեր ունեցած ենք, յորոց դեռ և ոչ մէկը չէ դարձած։ Սովորական ճանապարհի ծախքն է մարդ գլուխ 15-20 ոսկի, զոր կ'ընդունին փոխառութեամբ ծանր տոկոսով մը կամ գրաւ դնելով որ եւ է իրեղէն մի, որ փոխ առնուած գումարէն բան մը աւելի արժէք ունի։

«Աւելորդ հարկ մը կը լինի ըսել, որ ժողովուրդի շատ ու քիչ երկրէն շահ բերող մասը տեղէն չշարժիր, ասոնց համար թերեւս յիմարութիւն իսկ է ներկայ շրջանակէն դուրս շահ, վաստակ փնտռելու ելնել. պատճառ՝ զի աչուընին բացեր չեն բացեր՝ հօր, հաւու ճոխ ժառանգ և բաղդի գեղեցիկ օժիտ, մենաշնորհ առատ իրենց կշտին գտեր են։

«Կրթական խնդիր ալ մնաց սըրտերնուս վրայ. գոհացում չենք կարող տալ գէթ այն ջանքին համար, որ համեստ մատակարարութեամբ մը շնորհիւ ընդարձակ գաւառի մը մէջ երկսեռ օրինաւոր վարժարան մը ունենայինք. միայն քաղաքին մէջ 5356 բնակիչ կան հայ. 17 տարի կեանք ունեցող ընկերութիւն մը դեռ և ոչ մէկ ժամանակ բաղդաւոր չգտաւ զինքն այդ հոծ հայ քրիստոնեայ բազմութենէն հարիւր հոգի իրեն սատար ունենալ, շաբաթը 10-20 փարա բաժնեգին մը վճարելու ազնուութեան ու կրթասիրութեան մը չափով։ Հինգ հազար և աւել Հայոց ներկայութիւն ունենալ՝ և չկարենալ գոնէ միջնակարգ ազգային դպրոցի մը ժիր, հաստահիմն կազմակերպութիւն մը տալ։ Կը լսե՞ն արդեօք սիրելի հայրենակիցներս, կրթական գործին նկատմամբ այս աստիճան անտարբեր վարմունք ու զանցառութիւնն՝ յաւիտենապէս ծանր նախատինք մը պիտի թողու իրենց գլխին։»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձի հանդէսն այս տարի աւելի շքեղ ու փառաւոր կերպիւ կատարուեցաւ։ Բոլոր մայրաքաղաքն և արուարձանք զարդարեալ և լուսավառեալ էին երեք գիշեր, և ժողովուրդն ուրախութեան հանդէս կատարելով՝ բարեմաղթութիւններ կ'ընէր Նորին կայսերական վեհափառութեան համար։ Պոլսոյ կողմ, Բ. Դուռն՝ Շէյխ-իւլ-Իսլամի դուռը, զինուորական, ելմտական, դատական, հեռագրական և այլ պաշտօնատունք առհասարակ պճնազարդեալ էին, ինչպէս նաև բարձրաստիճան պաշտօնատարաց և այլոց ապարանք։ Ի Բերա և ի Չըլխալյս, կառավարական ու մասնաւոր շէնքեր, և վարժարանք և ապարանք մեծամեծաց գեղեցիկ տեսարան մը կ'ընծայէին իրենց զարդարանօք ու լուսավառութեամբ. Իւսկիւտարի, և Վոսփորի ասիական ու եւրոպական ափունքն ու խորերը լոյսի ու զարդուց մէջ ողողեալ՝ գոգցես կը մրցէին, մէկզմէկ գերազանցելու համար ի հաւասարս խորին համակրանաց և սիրոյ առ Օգոստ. Վեհապետն։

Եըլտըզի կայսերական պալատն, կայսերական պարտէզներն և շրջակայից, և զօրանոցին ու պահականոցին զարդարանքն ու լուսավառութիւնն անբացատրելի է։ Գրեթէ շարունակ ըսքանչելի և հրաշալի հրավառութիւն եղաւ։

Օրթագիւղ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանն ևս խիստ շքեղ կերպով լուսաւորուած էր։

Կայսերական նաւերն սխրալի կերպիւ պճնուած էին բիւրաւոր լուսեղէն աշտարակներ, և նաւազք խայտանօք կը հրճուէին։

Նախարարք և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք, վարչական, զինուորական ու կրօնական, երէկ կայսերական պալատ գացին ի շնորհաւորութիւն, և այս պատճառաւ չկրցան գտնուիլ իրենց պաշտօնատեղիներն։

Էտիրնէէն, Իզմիրէն, Հալէպէն, Սէլանիկէն և Շամէն հասած հեռա[illegible] քաղաքաց մէջ ալ մեծաւ շքով կատարուեր է Օգոստ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձի հանդէսն։ Էտիրնէի մէջ երէկ հինգ անգամ թնդանօթներ արձակուեր են, և կուսակալն, բոլոր պաշտօնատարք, կրօնական պետք, և դպրոցականք, համազգեստ զարդարեալ, կառավարական պաշտօնատան մէջ համախմբելով՝ բարեմաղթութեանց աղաղակներ բարձրացուցեր, և հիւպատոսք՝ համազգեստիւ՝ առ կուսակալն այցելեր են ի շնորհաւորութիւն։ Գիշերը լուսավառութիւն, հրախաղութիւն ու նուագածութիւն եղեր, և շուկաները՝ զարդարեալ՝ բաց մնացեր են։ Այսպէս, միւս քաղաքաց մէջ ալ, տեղական կառավարութիւնք և բնիկ ու օտարազգի ժողովուրդը մեծաւ հրճուանօք կատարեր են մեր աշխարհաշէն Վեհապետին երջանիկ գահակալութեան տարեդարձի հանդէսն։

Ուրախութեամբ կը լսենք թէ [illegible] զօրաւոր բժիշկներէն Հազարապետ Յովս. Բէնիամին էֆէնտի Շահնազար՝ չորրորդ աստիճան Մէճիտիէ պատուանշան ստացած է։

Կայսերական հրամանաւ Իւլայի երկրորդ աստիճան շնորհուեցաւ պալատան ճարտարապետ Եանքօ էֆէնտիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէի պատուանշան տրուեցաւ Պրուսայի վաճառականներէն Պ. Բասդալիճեի՝ որ շերամաբուծութեան համար Բասդէօսի դրութիւնը ներմուծած էր այդ գաւառին մէջ։

Ուրբաթ աւուր Սէլամլըգի հանդիսէն յետոյ, Պաղտատի Նագիպ իւլ էշրաֆ Սէյիտ Սէլման էֆէնտի կայսերական պալատն երթալով, տեսակցեցաւ Վեհ. Սուլթանին առաջին քարտուղար Ալի Րիզա փաշայի և սենեկապետ Օսման պէյի հետ։ Ն. Վեհափառութիւնն իմանալով Սէլման էֆէնտիի այցելութիւնը, բարեհաճած է իւր բարեւները ղրկել անոր։ Երեկոյին, Շէյխը բարձր. Պեհրամ-աղայի սեղանակից եղաւ։

Օգոստ. Սուլթանն, իւր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, բարեհաճեցաւ ներումն շնորհել 57 այր և կին բանտարկելոց։

Աւստրիոյ կայսրը փափաք յայտներ է, որ Աւստրիոյ զինուորական փորձահանդէսին ներկայ գտնուելու համար Վիէննա ղրկուած օսմանեան սպայք իրեն հիւր լինին, ցորչափ գտնուին ի Վիէննա։

Կը լսենք, թէ Տիարպէքիրի և Մշոյ կառավարութիւնք այս օրերս զբաղեալ են կարեւոր խնդրով մը։ Սիւլէյմանիյէի կողմերէն Հռչակաւոր Շէյխ մը՝ ինքզինք Մէհտի հրատարակելով հրաւէր կարդացեր է բոլոր Շէյխերուն, որ իրեն հետ միանան իրենց մարդերովը։ Տեղական իշխանութիւնք երբ ուզեր են ձերբակալել այս անձն, անյայտ եղեր է։

Մասնաւոր նամակէ մը կ'իմանանք, թէ Բաղէշէն երկու վաշտ զօրք և երկու թնդանօթ ճամբայ հանուեր են դէպ ի Մօտկան, որոց պաշտօնը պիտի ըլլայ զսպել և հպատակեցընել ապըստամբ քիւրտերն, և վերաշինել նոցա այրած զօրանոցն ու կառավարական պաշտօնատունն, որ այժմ Հայ գիւղ մը փոխադրեալ է, և նեղ ու անձուկ լինելուն համար գոհ չեն ո՛չ իրենք և ո՛չ տեղացիք։

Ուրբաթ աւուր Սէլամլըգի հանդիսին ժամանակ, զինուորական ուսանող մը ուղղելով աղերսագիր տալ Վեհ. Սուլթանին, ոտքը սահեր և կառքին անիւներէն միոյն ներքեւ ինկեր է։ Վեհ. Սուլթանն հրամայեր է անմիջապէս կառքը կեցնել. Երիտասարդը վեր առեր են, թեթեւապէս վիրաւորեալ, և Եըլտըզի պալատը փոխադրեր են, ուր կը խնամուի արքունի բժշկաց ձեռամբ։

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Իւսկիւտար Զաքքրէր Հասան փաշա ճամիի մզկիթը խարխուլ վիճակի մէջ է, հրամայեր է որ պէտք եղած նորոգութիւնք կատարուին Իւր անձնական գանձուն ծախիւք։ Թաղեցիք, ի նշան երախտագիտութեան, շնորհակալեաց ուղերձ մը մատուցեր են Ն. Վեհափառութեան։

Դատական Նախարարութիւնը շրջաբերականաւ պատուիրած է գաւառաց դատական քննիչներուն որպէս զի աչալուրջ հսկողութիւն ընեն հարցաքննիչ դատաւորաց պաշտօնավարութեան վրայ, նկատելով որ անոնց դէմ գանգատներն յաճախ սկսած են կրկնուիլ վերջին ժամանակներս։ Երբ այդ պաշտօնեայներէն միոյն դէմ կասկած յարուցուի, արդարութեան պիտի յանձնուին. և յետ հաստատութեան և ապացուցման, պատժուին յօրինակ այլոց։

Յիշեալ Նախարարութիւնը նոյնպէս հրահանգ ղրկած է գաւառական դատական քննիչներուն որպէս զի ըստ կարելւոյն կարճ միջոցի մէջ, մանրամասն տեղեկագիր մը ղրկեն թէ գաւառաց բանտերն ի՛նչ վիճակի մէջ են. քննիչք անձամբ բանտերն այցելելէ յետոյ, պիտի պատրաստեն այս տեղեկագրերն։ Եթէ գաւառին ընդարձակութեան պատճառաւ, չկարենան այցելել բոլոր բանտերը, շրջակայ դատարանաց նախագահներուն տեղեկագրէն պիտի քաղեն հարկ եղած տեղեկութիւնները։ Տեղեկագրոյն մէջ պէտք է նշանակուին շէնքին տեսակը և վիճակը, մինչեւ քանի բանտարկեալ կրնայ պարունակել, և եթէ նորոգութիւնք հարկ դատուին, լինելիք ծախքը, և այլն։

Այս տեղեկագրոց պէտք է կցուին բանտերու յատակագիծը։

Եսկի Շէհիրէն կը ծանուցանեն թէ Սէյտ Սէլման էֆէնտիի կողմէ պալատան ախոռաց նուիրելի 63 ձիերն անդ հասեր են և Պրուսայի ճամբով մայրաքաղաքս կը ղրկուին։

Յառաջիկայ սեպտ. 15 ին երկրագործական արուեստահանդէս մը պիտի բացուի Բէչգդայի մէջ, որոյ մասնակցելու հրաւէր ընդունած է Օսմանեան կառավարութիւնն։ Ուրիշ զանազան արուեստահանդէսներու համար ևս հրաւէր ղրկուած լինելով Բ. Դրան, առեւտրական և երկրագործական նախարարութիւնն անոնց մէկ ցուցակը պատրաստած և Պետական խորհրդոյ ներկայած է, յայտագրերովն և հարկ եղած ծանօթութիւններովն հանդերձ։ Պետական խորհրդոյ որոշմամբ առեւտրական պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է, ընդ նախագահութեամբ հանքաց և անտառաց տնօրէն Պետրոս էֆէնտի Բօյաճեանի, պաշտօն տրուելով նմա ճշդել այդ արուեստահանդէսներու իւրաքանչիւրին տեսակը և կարեւորութիւնը, և յայտնել թէ կայս. կառավարութեան մասնակցութիւնը կարեւո՞ր է։ Յանձնաժողովոյ անդամք են Րէֆիգ պէյ, Աւարէլ պէյ, Ամասեան էֆէնտի և Մինիր պէյ։

Կ'ըսուի, թէ Մուսա Քեազիմ փաշա Նահանգի մը կամ Նէճէսի կուսակալ և հրամանատար պիտի անուանի։

Իտարէի-Մախսուսէի Լութֆիյէ շոգենաւով 106 զինուոր և 6 լեռնային թնդանօթ ղրկուեցաւ ուրբաթ օր ի Սելանիկ։

Մայրաքաղաքիս դրամատանց մէկին 3000 լիրայի կեղծ փոխանակագիր գնած լինելով՝ վնասուեր է։

Իսրայէլեան Տիեզերական ընկերութեան Պոլսոյ մասնաճիւղին կողմանէ յատուկ գրով մը խնդրուեր է կրթական Վսեմ. Նախարարէն, որ Պալատու, Խասգիւղի և Ղալաթիոյ հրէական վարժարանաց համար թուրքերէնի ուսուցիչներ ղրկուին։ Խնդրագրոյն մէջ՝ որ մասնաճիւղին նախագահ Պ. Ֆէրնանտէզի միջոցաւ տրուեր է, փափաք յայտնուեր է որ Հրէայ տղայք ալ պետութեան պաշտօնական լեզուին հմուտ լինելով՝ տէրութեան պաշտօններու մէջ գործածուելու պատիւ ունենան։ Կրթական նախարարն այս խնդրագիրն ընդունելուն պէս հրամայեր է երեք ուսուցիչ ընտրել՝ յիշեալ վարժարանաց մէջ թուրքերէն լեզուն ուսուցանելու համար։

Ֆար կ'իմանայ թէ Կէրչի օսմանեան նախորդ հիւպատոս Տիմիթրաքի էֆէնտի Թէօտօսիատէս՝ որ երկու տարիէ հետէ պաշտօնանկ եղած էր առանց իւր դէմ ո՛ և է ամբաստանութիւն ունենալու, պաշտօնի պիտի կոչուի շնորհիւ Օգոստ. Սուլթանին արդարախոհ զգացմանց՝ որ նկատողութեան առնլով յիշեալ պաշտօնատարին մէկ աղերսագիրն, բարեհաճած է հրամայել Արտաքին գործոց Նախարարութեան քննել նորա խնդիրը։

Փիլիպէի ռուսական ընդհ. հիւպատոս Պ. Սորոքին արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ։

Կը յիշուի թէ մայրաքաղաքիս ֆրանսական դեսպան Նոայլի մարգիզը մտադիր էր Ռուսիոյ հարաւային կողմերն ուղեւորութիւն մ'ընել ընտանեօք։ Տեղական թերթ մը կ'իմանայ թէ դեսպանն յետաձգեր է իւր այս ուղեւորութիւնն, ամառն անցած լինելով և թէ իւր կառավարութենէն արտօնութիւն ստացած է աշնան եղանակն ի Պիարից (հարաւային Ֆրանսա) անցունել։

Սօֆիայի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ պուլկար կառավարութիւնն որոշած է ներկայ ամսոյ վերջը փակել իւր հողին վրայ գտնուող բոլոր օտար նամակատուները։

Կը ծանուցուի նոյնպէս թէ Ադրիանուպոլսոյ պուլկար եպիսկոպոսը՝ որ յարգ պաշտօնապէս ճանչցուած չէր տեղական կառավարութեան կողմէ, ի մօտոյ իւր Պերաթը պիտի ընդունի յոյն եպիսկոպոսաց նման։

Ուրբաթ գիշեր, կ'ըսէ Նէօքորէս, Րէժիի դէֆտէրը, Հաժգը էֆէնտիի և Մանուլաքի էֆէնտիի առաջնորդութեամբ, Պոլիս, Քանտարճըլար, Ալի Րիզա փաշա խանը կոխելով, գետնախոր սենեակի մը մէջ գտեր են մէկ գրուշնոց կեղծ դրամներ, Րէժիի պանդրօլներ, պարկ մը կեղծ մէճիտիէ, և Շիրքէթի Խայրիէի տոմսակաց պատրաստութեան համար կաղապարներ։ Խանին սենեկապետը և Նայլի անուն արբանեակ մը, որ այս կեղծ տոմսերն ու դրամներն շրջաբերութեան կը հանէր, ձերբակալուելով, մօտակայ պահականոցը տարուեր, և առաւօտուն Ոստիկանութեան պաշտօնատունը փոխադրուեր են հարցաքննուելու համար։

Տրապիզոնէն երէկ մայրաքաղաքս եկող շոգենաւով 300 նոր զօրք հասան, և զինուորական պաշտօնատունը ղրկուեցան։

Կասթամանիի գաւառական լրագիրը կը ծանուցանէ, թէ Քանղըրըի մէջ երկու անգամ գետնաշարժ եղած է այս օրերս, բայց թեթեւ և անվնաս։

Իզմիրի կառավարութեան պաշտօնատունէն մինչեւ Ուրլա շինուելիք Թրամվէյի գծին շինութիւնը կը շարունակուի։ Արդէն երկու Թրամվէյ սկըսած են երկու շաբաթէ հետէ երթեւեկել յիշեալ պաշտօնատունէն մինչեւ Գարաթաշ։ Մեծ. Հաքէնց էֆէնտի, հակառակ ամեն խոչընդոտներու, ամենայն փութաջանութեամբ յառաջ կը տանի սոյն գծին շինութեան գործը։

Այս առաւօտ ժամը 9ին [illegible] Եմիրկէն շոգենաւուն նաւահանգստին մօտերը 4-5 խանութ և 6 տուն այրեցան։

Սամսոնէն կը գրեն թէ ծխախոտի մշակութիւնը լաւ վիճակի մէջ չէ այս տարի, գաւառին մէջ տիրող երաշտութեան պատճառաւ։ Թէեւ վերջին օրերս յորդ անձրեւներ տեղացեր են, բայց մեծ օգուտ մը չ'ըն արտադրեր։

Նէճմէնի գաւառական վարչութեան համարակալութեան դիւանի տնօրէն Իսմայիլ էֆէնտի մեռեր է։

Անգլիական դեսպանատան Պէէճ անուն պահակ շոգենաւը շաբաթ օրը մեկնեցաւ Թարապիոյ ծովախորշէն։

Իզմիրի մէջ Հայ մը՝ անգործութենէ յուսահատեալ՝ արբեցութեան տուեր է ինքզինքն, և կիրակի երեկոյ ալ նաւու մը վրայէն ծովը նետելով ինքզինքը խեղդուեր է։

Յունական «Քոնսթանթինուբոլիս» լրագիրն հետեւեալ կերպիւ կը պատմէ Տէպրէի գաւառին Լաղարոբոլիս գիւղի պուլկար վարդապետին սպանութիւնը.

«Այս վարդապետն, Հաճի Բաբա Թէօֆիլոս անուամբ, ամեն մեքենայութիւն ի գործ կը դնէր հանրային անդորրութիւնը վրդովելով, այլ և այլ պատրուակներով գիւղերն այցելելով և ժողովուրդը գրգռելով, որ յունական եկեղեցիէն բաժնուին։ Սորա ընթացքն ո՛չ միայն տեղական իշխանութեանց, այլ և մահմետականաց դժգոհութիւն առթեր է, որք վերջապէս հասկցեր են թէ կղերական հագուստին ներքեւ պուլկար գործիչ մ'է, և թէ յատուկ պաշտօն մ'ունի ինքը։ Տէպրէի կառավարիչ Օսման փաշա հրամայեր է որ Թէօֆիլոս Տէպրէ մնայ, բայց սա երկու անգամ հակառակ շարժեր է այս հրամանին։

«Նոյն միջոցին Տէպրէի յոյն մետրապոլիտն յոյն հասարակութեան կողմէ Լաղարոբոլիս հրաւիրուեր և անդ գնացեր է, երբ յուլիս 22ին յանկարծ լուր տարածուեր է թէ Հաճի Թէօֆիլոս առանց կառավարութեան գիտութեան Տէպրէէն դուրս ելեր է այն իրիկունն իւր բարեկամներէն երկու Թուրքի հետ և Տէպրէէն երկու ժամ հեռու այս վերջնոց ձեռամբ սպաններ է։ Այս լուրն իմանալուն պէս, Պուլկար հասարակութիւնը կարծելով թէ այս սպանութեան դրդիչն յոյն մետրապոլիտն է, պաշարեր է անոր տունն և խռովութիւնը մեծնալու վրայ է եղեր, երբ հասած օգնութեանց շնորհիւ կարելի եղեր է յարձակողները վանել։

«Այժմ, կառավարիչ Օսման փաշա յոյն մետրապոլիտին հետ Տէպրէ վերադարձած է, ի միասին նաեւ յարձակողներէն երկու պարագլուխներ, որոց հարցաքննութիւնն ի մօտոյ պիտի սկսի։»

Դրամաճառ Կարապետ էֆէնտիի խնդրանաց վրայ, կ'ըսէ Թարիգ, ոստիկանութիւնը կոխեց տպագրապետ Միհրան էֆէնտիի տպարանն, իրեն տպագրութեան տրուած գրքերէն ի հաշիւ իւր գաղտնի տպելուն համար։ Միհրան էֆէնտի, տպարանին կոխուած ժամանակը չուարելով՝ Մուրատ պէյի գրքէն աւելի տպած օրինակները քովի խանութին տախտակներուն մէջ պահեր է, բայց գտեր հաներ են։ Կ'ըսուի, թէ ուրիշ կողմերէ տպագրութեան տրուած գրքերէ ալ այսպէս իրեն հաշւոյն համար գաղտնի տպած է։

Ուրբաթ գիշեր Բերայի ոստիկանութեան կայարանին մէջ կազը բորբոքելով դիպուածով, քիչ մնացեր է որ կայարանն այրի և բանտարկեալք ողջակէզ լինին. բայց պաշտօնակալաց և ջրհանաւորաց պետ Իսմայիլ աղայի անձնուրէր ջանիւք շուտով առնուեր է առաջքն։

Իզմիրի վերջին հրդեհէն ազատած Նպարավաճառի խանութ մը՝ որոյ վրայի սրճարանն այրած էր, յանկարծ փլչելով, Նպարավաճառը փլատակաց ներքեւ մնացեր և ոսկորները ջարդուած վիճակի մէջ տուն տարուեր է։

Շաբաթ գիշեր, Պէշիկթաշ վախճանեալ Նէճիպ փաշայի ապարանքին սպասաւորներէն Հիւսէյին աղա՝ ինքզինքը կախեր է։

Պօլուէն կը գրեն օգոստ. 4 թուով.

«Քաղաքիս Վսեմ. Միւթասարըֆ Իսմայիլ Հագգը պէյի բացակայութենէն շրջակայից աւազակները օգուտ քաղելով, յանդուգն կերպով կը գործեն։

«Անցեալ շաբաթ Մուտուռլուի կառավարիչը քանի մը ոստիկան կտրիճ տեղացիներով կը ղրկէ մօտակայ աւազակախմբի մը վրայ. վերջինք իրենց որջերը պաշտպանած 4 հոգի կ'սպաննեն, յորոց մին յաղթանդամ ոստիկան մ'է եղեր։

«Երկու աւազակախումբ, ո՛ գիտէ առ նախանձո՞ թէ ատելութեան, իրարու վրայ կը յարձակին. մին զմիւսն կը զարնէ, մի կողմն չարաչար կը յաղթուի։ Կ'ըսուի թէ սպանելոց մէջ կը գտնուի աւազակապետ մ' որ քանիցս բազմաթիւ ոստիկանաց ալ դիմադրած է եղեր։»

Ցէտէ-Աղաճի կողմը քարիւղ բարձեալ հելլէն առագաստանաւ մը ցամաքին ինկալով՝ խորտակեր է։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Այս օրուան)

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՖՐԱՆՔՕ-ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Շանկայի, 29 օգոստոս

Ֆրանսական նաւատորմին երէկ Մին (Ֆու-Չէու) գետէն մեկնեցաւ ուրիշ կէտի մը վրայ երթալու համար, որ առ այժմ չյայտնուիր։ Բեքինէն եկած տեղեկութեանց համեմատ, եւրոպական դեսպանները ծանուցեր են չինական կառավարութեան թէ Ֆրանսայի հետ իր կռւոյն մէջ իրենց կողմէ միջնորդութիւն մը չյուսայ։

Բարիզ, 30 օգոստ.

Գուրպէ ծովակալին մէկ հեռագիրը կը հաստատէ թէ Մին (Ֆու-Չէու) գետին վրայ գործողութիւնք աւարտած են. կը յայտնէ թէ այս գործողութեան մէջ նաւատորմին 10 մեռեալ և 41 վիրաւորեալ ունեցած է։

Գրիէր տը Լ'Իլ զօրավարը Թօնքինի ֆրանսական զօրաց գլխաւոր հրամանատար անուանեցաւ Միյեօ զօրավարին տեղ։

Հոնկ Քոնկ, 30 օգոստ.

Ֆրանսական բոլոր նաւերն հրաման ընդունեցան չինական նաւահանգիստներէն մեկնելու։ Գանթօնի փոխարքայն Ֆրանսացւոց գլուխները բերողին վարձք խոստացաւ, (այսինքն չինական հողին վրայ գտնուող Ֆրանսացիները ջարդելու հրաման տուաւ)։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔ ՊԵԼՃԻՕ

Բրուքսէլ, 30 օգոստ.

Ներեսփոխանաց ժողովն ընդունեց կղերական նոր նախարարութեան բերած դպրոցական օրէնքը։

ԽՈԼԵՐԱ

Հռոմ, 29 օգոստոս, եր.

Իտալիոյ զանազան վարակեալ տեղերը քոլերայէ մեռնող անձանց թիւը 60ի կը հասնի այսօր։

Մարսիլիա, 29 օգոստ. եր.

Այսօր 5 հոգի մեռան քոլերայէն։

Թուլոն, 28 օգոստ. եր.

Այսօր 4 հոգի մեռան քոլերայէն։

Հռոմ, 30 օգոստ. եր.

Իտալիոյ զանազան վարակեալ տեղերը քոլերայէ մեռնող անձանց թիւը 60ի կը հասնի այսօր։

Հռոմ, 31 օգոստ. եր.

Իտալիոյ զանազան վարակեալ տեղերը քոլերայէ մեռնող անձանց թիւը 50ի կը հասնի այսօր։

Մարսիլիա, 30 օգոստ. եր.

Այսօր 11 հոգի մեռան քոլերայէն։

Թուլոն, 30 օգոստ. եր.

Այսօր 1 հոգի մեռաւ քոլերայէն։

Մարսիլիա, 31 օգոստ. եր.

Այսօր 7 հոգի մեռան քոլերայէն։

Թուլոն 31 օգոստ. եր.

Այսօր 2 հոգի մեռան քոլերայէն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 20 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պահպայի)	110 1/8
3 » » (վճռ.կնի)	109 3/4
3 » Բարիզի » (պահպայի)	22 95
3 » » (վճռ.կնի)	23 02 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Ներկ երէկը գոցուեցաւ	գհն.	
Պօրսայէն գոցուելէն վերջը	»	
Այսօր Բէրայի մէջ	»	9
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	9
Բարձրագոյն գին	»	9
Նուազագոյն	»	9
Կէս օրին	»	9
Խազինէի Եգիպտական		66 10
Ներկ երեկուան գոցուեցաւ		66 10
Բէրայի մէջ		—
Այս առաւօտ բացուեցաւ		66 10
Կէս օրին		—
Փոխառութիւն 1863	Ֆր.	60
» 1865	»	52
» 1869	»	46
» 1873	»	41
Գոն տիւ Թրեզօր	Անգլ. Լր.	18 30
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	44
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	373
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի	»	81

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	3 27
Գրէտի Ժէնէրալ (Գ. Կ.)	Օսմ. Լր.	6 30
Գամպ տը Գոնսա	»	5 30
Սօս. Շանժ է Վալէօր	Օսմ. Լր.	3 28
Թրամուէյ	» »	295

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 8
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 6
Գրիվեց	»	51 15
Ռուսլի Թղթադրամ	»	8 98
» արծաթ	»	89 30
Ֆիօրին	»	9 2
Մեճ. արծ. (առբ.)	»	108 5
Վ.եցնոց	»	102 37
Հինգնոց	»	102 30
Մէթալիք	»	98
Պղինձ	»	800
Թղթադրամ	»	3000

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 30 Օգոստոս ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ գոցուեցաւ	100 13/16
Օսմ. բացուեցաւ	8 3/16
» » գոցուեցաւ	8 1/4
Օսմ. փոխառութիւն 1865	10 1/2
» » 1869	9 1/2
» » 1871	65 1/2
» » 1872	18
» » 1873	8 3/8
Փոխառութիւն 1877	78 3/4
Պանք Օթօման	13 3/8
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	92 3/8
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	59 3/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	82 1/4
Ցույրս Սանիէ	57 3/4
Ցօմանիայ (փոխառ. Բօշիլտ)	80 1/2
Հոլանտայի պարտաթուղթ 1877	102
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	—

Վիեննա, 30 Օգոստոս ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121 80
Օսմանեան երկաթուղի	21 40

Բարիզ, 30 Օգոստոս ժամ 3 վայր. 65 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	բաց	107 95
» » 3 %	բաց	78 75
Օսմանեան քոնսօլիտէ բացուեցաւ		8 20
» » գոցու. (գ. կ.)		8 17 1/2
Օսմանեան փոխառութիւն 1863		—
» » 1865		51
» » 1869		46
» » 1873		41
Օսմանեան երկաթուղի		43 50
» Բէժիի բաժնեթուղթք		516 25
Պանք Օթօման		588 75
Գրէտի Լիօնէ		557 50
» Ֆօնսիէ		1290
Բաժնետոմս Լիօնի (գուբ. կոր.)		1235
Սուէզի ջրանցք		1925
Ռուսական 5 % 1877ի		97 1/4
Իտալական Ռանթ (բարձրացած)		95 82 1/2
Արեւելեան Ռուս. (Ռիւս Օրիան.)		—
Եգիպտական միացեալ գոց		298 75
Սպանիական (արտաքին)		59 3/4
Բրիօրիթէ Թիւրք		—
5 % Հելլենական		—
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 17

ՄԵՏԵՕՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ

1 Սեպտեմբեր (Ն. Տ.)

		ժ. վ.
Ծագումն արեգական (Աւերեւոյթ)		5 28
Մուտք » »		6 30
Կէս օր (Թիւրք ժամով)	12	59 44
Կէս օր (ժամ ըստ Տաճկաց)		5 22
Ծագումն Լուսնի (Աւերեւոյթ)	Ե.	4 1
Մուտք »	Ա.	1 33

Երեւումն Լուսնի Ա. Ք. Սեպտեմբեր 5ին.

Ներկայեան ժամը 2.50ին

		Հարիւրամետր.
Ծանրաչափ (Ծովու երես)		763 1
Ջերմաչափ		19 6
Նուազագոյն աստիճան		16 2
Բարձրագոյն »	երեկուան	22 6
Խոնաւութիւն %		63
Բարձրութիւն անձրեւի 36 ժամու միջոցին Հազարորդամետր		2 9

Ուղղութիւն հողմոյ.—Հիւսիս տկար

ՕԳՈՍՏՈՍ 31Ի ՎԻՃԱԿԸ

Հովը հարաւէն կը փչէ մրրկով և անձրեւով յԱնգլիական և յԱրշիփեղագոս. հիւսիսային բաւական ուժգին հով մրրկով և անձրեւով ի Տարտանէլ. օդն հանդարտ է յՕտեսա։

Բարեխառնութիւնը 3 աստիճան է ի Բեգրսպուրկ, 13 յՕտեսա, 14 ի Վիեննա։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Ա Զ Դ

Բրիօրիթէ (5 %) Օսմանեան արժէթղթոց ունեցող անձանց կը ծանուցուի թէ թիւ 5 կտրոնն և վերջին վիճակահանութեան շահած արժէթղթերն Օսմ. Կայսերական Պանգայէն պիտի վճարուին Պոլիս, Թարագճըլար փողոց, յառաջիկայ սեպտ. 1/13էն սկսեալ։

Կտրոններուն և արժէթղթերուն հետ միասին պէտք է ղրկուին նաև թիւերը պարունակող ցուցակ մը. տասնը պիտի ընդունուին ամէն երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ահաւասիկ պատճէնն այն պաշտօնագրոյ, զոր Պատ. Ուսումնական Խորհուրդը Քաղաքական ժողովոյ մատոյց Կեդրոնական վարժարանի բացման համար։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր,

Նախագահ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Քաղաքական ժողովոյ.

Ուսումնական Խորհուրդս իր վերակազմութենէն անմիջապէս յետոյ իբրեւ առաջին խնդիր ձեռք առած էր Կեդրոնական վարժարանի հաստատութեան խնդիրն, և Պատկառելի ժողովէդ խնդրած էր համաձայնումար նիստ կազմել այս կարեւոր պէտքին արագ գոհացում տալու միջոցներուն մասին խորհրդակցելու համար։ Բայց դժբախտաբար այն ատեն ու անկէ յետոյ տրուած որոշումներն անգործադրելի մնացին ցարդ, որովհետեւ գլխաւորաբար այս նպատակաւ ստորագրուած 1,500 ոսկւոյ գումարին գանձումն պատահեցաւ այնպիսի դժուարութեանց, որոց վրայ խօսիլ հաճելի չէ մեզ։

Սակայն, Ամեն. Ս. Հայր, ժամանակները կ'անցնին և դպրոցական տարեգլուխ մ'ալ կը մերձենայ, և պէտք կ'ստիպէ ձեռն ի գործ արկանել եթէ չենք ուզեր կորուսանել տարի մ'եւս. միւս կողմանէ Խորհուրդս անդրդուելի է իր այն համոզման վրայ թէ անկարելի պիտի լինի իրեն թաղային վարժարանաց յայտագրերուն մէջ կարեւոր բարեփոխումներ ի գործ դնել, մինչեւ որ չհիմնուի հանրային երկրորդական կրթութեան յատկացեալ վարժարան մը՝ որ շարունակէ ու զարգացնէ թաղային դպրոցաց աւանդած կրթութիւնը. ըստ այսմ կրնայ վստահութեամբ ըսել թէ թաղային վարժարանաց բարեկարգութեան գործն ալ պիտի յետաձգի այնքան ատեն որչափ յապաղի Կեդրոնական վարժարանի բացման գործը։

Այսպիսի մտածութիւններով, Խորհուրդս, անհամբեր ժամ յառաջ իրագործուած տեսնելու իր ու ամէն կրթասէր անձանց փափաքն, ուզեց նոր փորձ մ'ալ ընել մօտ ատենէն բանալու Կեդրոնական վարժարանն, և աչս կուգայ բացատրել Պատ. ժողովդ թէ այդպիսի ձեռնարկի մը՝ ներկայ պարագայից մէջ՝ յաջողութեան յոյսն ու հաւանականութիւնն ինչ հիմերու վրայ կը դնէ։

Նախ և յառաջ սա յայտնի է թէ այսպիսի վարժարան մ'առաջին տարին իսկ չը կրնար ունենալ Ծրագրին գծած բոլոր ուսումնական տարիներուն յարմար աշակերտներ՝ դասարան կազմելու պատշաճ թուով, այլ հազիւ առաջին երեք տարիներուն համար միայն, վասն զի բարձրագոյն տարիներուն համար եթէ ներկայանան իսկ ուսանողներ՝ անշուշտ սակաւաթիւ կը լինին և հետեւաբար կարելի չլինիր առանձին դասարան բանալ ու մեծամեծ ծախքեր ընել մի քանի աշակերտաց համար։ Այս կերպով արդէն առաջին մէկ երկու տարիներուն մէջ նախատեսուած ծախքերն կը նուազին զգալի եղանակաւ։

Մնացեալ ծախուց համար Խորհուրդս կը վստահի հետեւեալ հասութից վրայ. 1. Ըստ որոշման Ազգային ժողովոյ, 1884-85 համամանադրական տարւոյն մէջ Ուսումն. Խորհրդոյ տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի 22,500 ղրշի գումար մը, այն է սեպտեմբեր 1 էն մինչեւ յառաջիկայ մարտ 1, եօթն ամիսներու համար ամսական գրեթէ 3200 ղրշ. 2. Որովհետեւ Կեդրոնական վարժարանի բացմամբ Ղալաթիոյ ազգային վարժարանին ուսումնարանի մասն կ'[illegible] Կեդրոնական վարժարանին մէջ ու Ղալաթիոյ Խորհրդոյ անմիջական մատակարարութեան տակ կը մնայ միայն նախակրթական մասն, Թաղ. Խորհուրդը կրնայ այլ եւս իր թաղի նախակրթարանի ծախուցն համար բաւականանալ Եկեղեցւոյն հասոյթներով և Ուսումն. Խորհրդոյ թողուլ կալուածոց հողաքարձութեան կողմէ վճարեալ ամսական 25 Օսմ. ոսկւոյ գումարը, քանի որ Ղալաթիոյ թաղային վարժարանին ծախքն նուազած պիտի լինի մեծապէս. 3. Կարող ուսանողներէ պիտի առնուի տարեկան 6, 5, 4 ոսկւոյ գումար մ'ըստ կարգաց. 4. Թաղական խորհուրդներէ պիտի պահանջուի տարեկան որոշեալ նպաստ մը, զոր մերժող Խորհուրդք իրաւունք չպիտի ունենան ձրիավարժ ուսանողներ ղրկելու Կեդրոնական վարժարանին։

Իսկ վարժարանին ուսմանց առարկաներն ու մատակարարութեան և տեսչութեան պայմանք պիտի մնան այնպէս ինչպէս որ Խորհուրդս իր ատեն յառաջ ներկայացուցած Ծրագրին մէջ նշանակած էր։

Ամեն. Ս. Հայր, Պատկառելի ժողովդ գուցէ Խորհրդոյս այս որոշումներուն մէջ ալ գործադրութեան դժուարութիւններ գտնէ, նա մանաւանդ Պատրիարքարանին սնտուկէն հատուցանելի ամսական 3,200 ղրուշի վճարման, որպէս և կալուածոց հողաքարձութեան կողմանէ երեք տարիներէ հետէ վճարեալ, իսկ վերջերս մէկ երկու ամիս անվճար մնացեալ ամսական 25 օսմ. ոսկւոյ մասին, որոյ համար գիտեմք թէ յիշեալ Հողաքարձութիւնն դիտողութիւններ բրած ու առաջարկած է չվճարել ու զայն եւս գործածել պարտուց գլխաւճարին. բայց Խորհուրդս, գիտնալով թէ ոչ նուազ և պատկառելի ժողովդ տողորուած է ազգային կրթութեան զարգացման փափաքանօք, և թէ որչափ յարգելի են իրեն համար Ազգային ժողովոյ որոշումները, վստահ է որ Վարչական բարձրագոյն մարմնոյ բարեյօժարութեամբ պիտի ցրուին այդ դժուարութիւնք և դիւրութիւններ պիտի մատուցուին Խորհրդոյս, որպէս զի յառաջիկայ դպրոցական տարւոյ սկիզբն յաջողի բանալ Կեդրոնական վարժարանն, որոյ հիմնարկութենէն այնքան օգտակար արդիւնք կ'ակնկալուին ազգային ընդհանուր կրթութեան գործոյն համար։

Ուսումնական Խորհուրդս քաջալերող մէկ մտածութիւնն ալ սա՛ է թէ այս օրինակ գործերու մէջ պիտին դժուարութեանց մեծագոյն մասը բառնալ և արդէն կիսով չափ յարատեւութիւնն ապահովել է, որովհետեւ եթէ անգամ մը սկզբնաւորութիւն լինի ու կարեւորութիւնն զգացուի և արդիւնք շօշափելի լինին, այն ատեն ո՛ր և է կերպով դիւրին կը լինի պահպանել հաստատութիւնն և հայթայթել զարգացման կարեւոր տարերքն ու միջոցներն։

Ամեն. Ս. Հայր, Խորհուրդս, հաղորդելով այս խնդրոյ մասին իւր վերջին խորհրդակցութեանց արդիւնքն ու եզրակացութիւնքն, պատիւ ունի խնդրել Բարձրաշնորհ Սրբազնութենէդ որ բարեհաճի հրամայել՝ 1°. Ղալաթիոյ Թաղ. Խորհրդոյ որ Թաղին վարժարանն յանձնէ Խորհրդոյս մինչ յառաջիկայ սեպտեմբեր 1. 2°. Տնտեսական Խորհրդոյ, որ Ազգային ժողովոյ քուէարկած ամսական 3,000 ղրուշի գումարն վճարել սկսի յառաջիկայ սեպտ. ամսոյ 1էն. 3°. Ղալաթիոյ կալուածոց Հողաքարձութեան որ ամսական 25 օսմ. ոսկին սկսի վճարել Խորհրդոյս նոյնպէս յառաջիկայ սեպտեմբեր ամսոյ 1էն։

Պատիւ ունիմք, Ամեն. Ս. Հայր, մատուցանել խոնարհաբար մեր որդիական ակնածանաց հաւաստիքն։

Ի դիմաց Ուսումն. Խորհրդոյ

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ

14 օգոստ. 1884

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՏԱՐՕՍԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԻՒՐ ԿԵԴՐՈՆԱՎԱՅՐԸ ԳՕԶԱԹ

Տարօսի կուսակալութեան կեդրոնական քաղաքն է Գօզաթ։ Անձնիւր ուղեւոր հետաքրքրութեամբ կը լցուի տեսնելու այդ կուսակալանիստ քաղաքը (եթէ երբեք կարենայ քաղաք կոչուիլ)։ Եւ սակայն ինչ է Գօզաթ։ Իբր 180 տունէ բաղկացեալ բնակավայր մը, որ ո՛չ քաղաք, ո՛չ գիւղ կամ գիւղաքաղաք կրնայ ըսուիլ։ Քաղաք և գիւղաքաղաք չէ, վասն զի շատ փոքր է, և աղէկ մեծ շատ գիւղեր կան։ Գիւղ ալ չէ, վասն զի կը պարունակէ քաղաքի յատուկ այնպիսի շէնքեր ու երեւոյթ՝ որք Թուրքիոյ ոչ մի գիւղի մէջ կան։ Ունի գեղեցկաշէն ու բարձրաբերձ տուներ երկու երեք յարկով և ապակեփեղկ պատուհաններով, նաև ներքուստ և արտաքուստ ճերմկած ծեփով։ Ունի լայնարձակ պողոտայներ կիսով չափ քարայատակեալ և ամեն վաճառքներով լի վաճառանոց։ Նոյնպէս կը պարունակէ բաւական գեղեցիկ արհձարաններ, զբօսատեղիներ, ճաշարան, բաղնիք, պանդոկ, կառավարական և զինուորական մասնաւոր շէնքեր, և թղթատարութեան ու հեռագրութեան յատուկ կայարաններ։ Այսքան շէնքերով զարդարեալ այսպիսի փոքրիկ աւանիկ մը Տարօսեան լեռնաշղթային մէջ տեսնել յանկարծ ուղաքարհի դանել է. և ամեն ուղեւոր՝ որ միակերպ անտառներէ, մոզաններէ, դարաւանդներէ ու ձորահովիտներէ ի զատ ոչինչ տեսած է Տարօսի մէջ կամ շրջակայքը, բաւական հաճոյք ու մխիթարութիւն կը զգայ երբ Գօզաթ մտնէ, ինչպէս պատահեցաւ ինծ որ 1882 նոյեմբերին և 1884 յունիսի մէջ այն գիւղաքաղաքն այցելելու պատեհութիւն ունեցայ։ Գօզաթ միջնորմ մի է ընդ մէջ [illegible] ու կիսավայրենի Տարօսի և անոր հանդիպահոյ ժողովրդոց։ Կը գտնուի կարեւոր միջավայրի մը վրայ, ուսկից հեռի են 48ական հազարամէթր կամ 19ական ժամ Քարբերդ ընդ հարաւ, Չարսանճագ ընդ արեւելեան հարաւ, Մեծկերտ ընդ արեւելս, 7 ժամ Չմշկածագ ընդ արեւմուտս եւ 2 1/2 օր Երզկա ընդ հիւսիս։ Նաւուղիով մը, որ դեռ չէ աւարտած, միացած է ընդ Քարբերդի ուսկից կ'լնի ունի իր ամեն պէտքը։ Ոչ մի քաղաքի մէջ կը տեսնուի երեւոյթն որ ի Գօզաթ. կառավարելի ժողովուրդէ աւելի և խիստ շատ [illegible] կը գտնուին ասա կառավարող կամ պաշտպանող պաշտօնեայ քաղաքային կամ զինուորական։ Ամեն ուրեք և ամեն վայրկեան աչքի կը զարնեն համազգեստով կամ կառավարական պաշտօնէից յատուկ զգեստով մարդիկ։ Բնիկ տարրն որ քուրդ է և 30 տունի ալ գաղթական Հայ՝ շատ քիչ կերեւին. միայն շուկայի մէջ, որ բոլորովին Հայոց ձեռքն է, կը տեսնուին Հայեր իբր խանութպան կամ արուեստաւոր. քուրդեր կը նոյնմարուին խիստ ցանցառութեամբ այս ու այն անկիւն խրճիթանման հիւղակներու մէջ։ Կառավարելէ աւելի կառավարող ունենալու մասին Գօզաթ չունի իւր նմանը։ Բայց Գօզաթ միայն իրեն համար չէ որ կուսակալութիւն ունի, այլ իւր իրաւասութեան ներքեւ են համայն Տարօս (Տէրսիմ) և Տարօսի շրջակայ կամ ստորոտը գտնուող մի քանի գաւառակներ։ Տարօս աշխարհն լեռնադաշտ մ'է բիւրաւոր ճիւղերով տարածեալ Հայաստանի մէջ։ Իսկ ինչ որ կիմանայ կառավարութիւնն Տէրսիմ անունով, 48 ժամու լայնութեամբ և իբր 55 ժամ երկայնութեամբ այն լեռնաշատ աշխարհն է, որոյ սահմանքն են արեւելքէն Քղի և Բալու, արեւմուտքէն Ակն ու Արաբկիր, հիւսիսէն Երզնկա և Գուզիճան, հարաւէն Չարսանճագ և Քարբերդի դաշտը։ Այս լեռնաբաժնին հետ կցուած են կուսակալութեան վերածուած ատեն Չմշկածագ, Չարսանճագ և Գուզիճան։ Ըստ կառավարական բաժանման, Տարօսի կուսակալութիւն կը պարունակէ այժմ Մեծկերտի միւթէսարֆութիւնն, Չարսանճագի, Չմշկածագի, Գզըլքիլիսէի, Բաժի, Օվաճըգի և Գուզիճանի գայմագամութիւններն, թէպէտ միջին երեք գայմագամութիւններն, այսինքն Գզըլքիլիսէ, Բաժ և Օվաճըգ, հասոյթէ աւելի ծախք ունին, որպէս և Մեծկերտի միւթէսարֆութիւնն, որք միշտ Գօզաթէն դրամ կը խնդրեն իրենց ծախուց համար։ Բայց և այնպէս Տարօսի կուսակալութեան կալուածէնէն ի վեր երթալով արդիւնքը կ'աճի, այնպէս որ մինչեւ 1881ին երբ կուսակալութիւնն հաստատուեցաւ տարեկան հասոյթն 20 հազար ոսկի հազիւ եղաւ, այժմ 32 հազար ոսկւոյ բարձրացեր է այդ գումարը, իւր դէմ ծախք ունենալով 31 հազար ոսկի միայն։ Եւ սակայն առաւել յոյժ կրնայ աճիլ հասոյթն եթէ տարօսաբնակ բոլոր քրդերն տուրք վճարեն, մինչ այժմ աննուաճ կը մնան նոցա շատերն։ Եւ զանոնք նուաճել անկարելի կամ անհաղին դժուար գործ մը չէ, մանաւանդ այն պատճառաւ որ վայրենեաց կամ կիսավայրենեաց սովորութեան համեմատ գրեթէ միշտ պատերազմ կը մղեն միմեանց դէմ, և չեն կարող երբեք զօրաւոր դաշնակցութիւն մը կամ միութիւն մը կազմել, չունենալով առ այդ պահանջուած հաւատարմութեան ոգի կամ զգացում. ինչպէս որ նոյն իսկ այժմ սարսափելի արիւնհեղութիւնք տեղի կունենան Տարօսի ներքսակողմն, ուր մի քանի ցեղեր պատերազմ ունին իրարու դէմ։ Եւ պէտք է գիտնալ թէ Տէրսիմցիք բազմաթիւ ցեղերու կը բաժնուին յաճախ իրարու թշնամի։ Ասոնցմէ հետեւեալներն յիշատակութեան արժանի են, զի կ'ըսուի թէ հետեւեալ քանակութեամբ զէնք բռնող կտրիճներ ունին, թող կիներ, մանուկներ և ծերեր։

Շէխ-Հասանցիք	1300
Գալանցիք	500
Լօլանցիք	400
Պիրմանցիք	300
Աշուրանցիք	250
Տէմանցիք	200
Կուրէշանցիք	500
Գասանցիք	120
Չարիկանցիք	1200
Բախրանցիք	100
Կուլասանցիք	200
Շէխ-Մահմուտցիք	300
Ղարասաղցիք	300
Այտաղանցիք	200
Արէցիք	500
Ալանցիք	200
Սուրանցիք	300
Քէչէլ-Ուշաղցիք	220
Հիչօղլիցիք	150
	8240

Այս թիւերն թէպէտ ամենաճիշդ չլինին, բայց մերձաւոր ու հաւանականներն են սոցա, և դարձեալ գաղափար մը կուտան Տէրսիմցի քրդաց թուոյն վրայ։

Իրաւի թէպէտ Տէրսիմի բնական մակերեւոյթն զինուորական ամեն կարգի ճարտար ու ռազմագիտական արշաւանաց առջեւ դժուարութիւն կը յարուցանէ, սակայն բնակչաց անմիութիւն և բաժանականութիւնը կը հակակշռէ այդ դժուարութիւնը։

Տէրսիմցւոց կրօնքն բոլորովին բերանացի աւանդութեանց վրայ հիմնեալ է. ո՛չ հիմնուոր շէնք ունին, ո՛չ աղօթատեղի և ո՛չ ո և է հաստատուն վայր իրենց կրօնական պաշտաց կատարման։ Որդւոց որդի ժառանգութեամբ «Տէյ» կոչուած կրօնաւորներ ունին, որ կը շրջին իրենց մէջ և կ'երգեն ու կը խօսին իւրաքանչիւրն իւր կարծեաց համաձայն կրօնի վրայ՝ ինչպէս որ կը վարդապետեն։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

1884 յուլիս 25

Տարօսի կողմեր

Կիրասոն, 13 օգոստոս, 1884

«Արեւելք»ի ղրկած վերջին Նամակներուս մէջ արձագանք եղած էի քաղաքիս ամեն ցեղէ ժողովրդեան գանգատանաց ի մասին անապահովութեան՝ որ տիրած էր թէ՛ շրջակայները և թէ՛ նոյն իսկ քաղաքիս մէջ։ Ցաւեցուցած էի նաեւ թէ մեր քաղաքի Գայմագամին անկարողութիւնն է մեծաւ մասամբ պատճառ այդ անապահով դրութեան։

Կիրասոնի վաղեմեցի Մէհմէտի խնդրոյն մէջ բոլորովին ակներեւ ըլլալով Գայմագամին անկարողութիւնը՝ պաշտօնանկ եղաւ, և առժամանակեայ կերպով նմա յաջորդեց Գաֆրայի Գայմագամը Պէքիր պէյ։ Արդեօք պաշտօնատար մ'է սա և մեր քաղաքը կառավարելու հանգամանքներն ունենալ կը թուի։

Գարահիսարի և Գիւլօրէնց ճանապարհներուն վրայ այնքան յաճախ պատահած աւազակութեանց ալ վերջ տալու համար՝ գաւառիս կուսակալ Սըրրի փաշա Սամսոնէն բերել տուաւ ոստիկանաց հազարապետ Խոսրով պէյը։

Գայմագամ և հազարապետ ձեռք ձեռքի տուած յանդուգն շուտով վերջ տալ աւազակութեանց, այնպէս որ հասարակաց անդորրութեան թշնամիներուն մեծ մասը այսօր բանտարկուած են, և եթէ տակաւին մէկ երկու աւազակներ հեռի կը գտնուին իրենց արհեստակիցներէ՝ նոքա ևս՝ պիտի չուշանան գալ միանալ իրենց եղբայրակցաց և միասին պիտի կրեն իրենց պատիժը՝ ինչպէս միասին գործեցին ամեն չարութիւն։ 10-12 հազար բնակչօք քաղաքի մը բանտը երբ 100ի չափ աւազակներով լեցուած է ըսեմ, ընթերցողք դիւրաւ կրնան մակաբերել թէ ինչ համեմատութեան հասած էր աւազակութիւնը։ Սակայն շնորհիւ Կեդրոնական կառավարութեան ազդու հրամանաց և մանաւանդ այդ հրամանները փութով գործադրել գիտցող պաշտօնատարաց, այսօր Կիրասոն և իւր շրջակայք կրնան մաքրուած համարուիլ աւազակաց որջերէ, և ճանապարհորդք կրնան ամենայն ապահովութեամբ ուղեւորիլ ինչպէս նաև վաճառականք ուղարկել իրենց ապրանքներ։

Ազգային նոր լուր մը չունիմ տալու ձեր ընթերցողաց. ինչպէս գաւառիս կեդրոնին՝ նոյնպէս և մեր քաղաքին մէջ ամեն փոփոխութիւն դէպ ի լաւն կ'սպասէ առաջնորդի գալստեան. Մինչդեռ Տրապիզոնի գաւառական վարչութիւնը քանի մ'անգամներ կրկնած է իւր խնդիր առաջնորդական ընտրելեաց ցանկի մասին, տակաւին կ'ուշանայ այդ ցանկ և ամենէն կենսական խնդիրներ առ կախ կը մնան շնորհիւ մեր զիրար չհասկնալու յատկութեան և արեւելեան անհոգութեան (*)։

(*) Այդ ցանկ ղրկուած է վերջէն։

Տ. Խ.

* * *

Պ. ՎՈԼՔՄԱՐ

Ամէրիքըն Սայընթիֆիք շաբաթաթերթին վերջին թիւերէն միոյն մէջ հետեւեալ գրուածը կը գտնենք Պ. Վոլքմարի վրայ, հռչակաւոր ելեկտրագէտ և դրամատէր, որ վերջին օրերս մեռաւ։

«Պ. Վոլքմարի կեանքը — բարիզցի սեղանաւոր և շահագէտ, որ յուլիս 22ին ինքզինքն սպաննեց այդ քաղաքին մէջ— այլ և այլ տեսակէտներով յոյժ նշանաւոր եղաւ։ Ֆօրի ելեկտրական ընկերութեան անդամներէն մին, հանգուցեալ դրամատէրին վրայ խօսելով Թէյէկրաֆ լրագրին մէկ թղթակցին հետեւեալը պատմած է. «Իրաւ է թէ Վոլքմար առաջին անգամ իբր գործաւոր աշխատեցաւ Պ. Ֆօրի ի Բարիզ ունեցած ելեկտրական գործարանին մէջ։ Մինչ անդ կը գտնուէր, ելեկտրականութիւնը հաւաքելու և ցրուելու համար Ֆօրի արտօնագրին ուսումնասիրեց, ելեկտրականութիւն որ քիմիական զօրութեամբ յառաջ կուգար կապարեայ տախտակի մը միջոցաւ, և ելեկտրական պատրաստիչ գործին ի հաշիւ իւր շահագործելու գաղափարն յղացաւ։ Ուստի Պ. Ֆօրի գործարանէն մեկնելով՝ Անգլիա գնաց, ուր 1882ին ջանաց արտօնագիր մը ձեռք բերել Ֆօրի ելեկտրական գործոյն մէջ մտածեալ փոփոխութեան մը համար, փոփոխութիւն որ գլխաւորաբար կը կայանար պարզ կապարեայ տախտակի մը տեղ ծակոտկէն տախտակ մը գործածելու մէջ։ Սակայն Արտօնագրոց Դիւանատեղը մերժեց անոր խնդիրն այդքան փոքր փոփոխութեան մը համար. մանաւանդ որ տարակուսական էր թէ ծակամթ ձեռք բերուած յաւելուածական տախտակը նոր յղացուած բան մը լինի։ Հակառակ այս անյաջողութեան, նոյն տարին ընկերակցութիւն մը կազմեց Պ. Սէլլընի հետ, և սկսան շինել Վոլքմար-Սէլլընի բարեփոխեալ տախտակն։ Իրենց ձեռնարկն յաջողեցաւ, և կարծեմ իրենց շահէն 500,000 անգլ. ոսկւոյ բաժին մ'ինկաւ Վոլքմարի։ Ապա իւր ընկերակիցը՝ անոր գործելու կերպին չը հաճելով, գումար մ'առաջարկեց որ ընկերութենէ քաշուի, ապա թէ ոչ սպառնացաւ դուրս հանել զայն։ Վոլքմար գումարն առաւ և Բարիզ գնաց։

«Այնքան մեծ գումար մը իւր խելքը գլխէն առաւ, և խորհուրդ հարցուց Պ. Ֆիլիբարի, որ Ճորճ Լօուէնսթայի Եւրոպայի ամենէն հռչակաւոր շահագէտն է։ Ֆիլիբար քանի մը խրատներ տուաւ անոր, և Վոլքմար սկսաւ Բարիզի Պորսային մէջ խաղալ։ Ամեն անգամ բաղդաւոր կ'ըլլէր վտանգաւոր ձեռնարկներու մէջ, և իսկոյն համբաւ ստացաւ իբր մեծ եւմտական կարողութիւններով օժտեալ անձ մը։ Վոլքմար յոյժ գործունեայ էր մինչեւ իւր մահը, բայց վերջին ատեններն այնքան մեծ վնասներ կրեց որ յուսահատեցաւ։ Իւր գործելու եղանակները մասնաւոր հանգամանք մ'ունէին, և խորամանկութեան մէջ ունեցած իւր համբաւը կասկածելի կը դարձնէր զայն։ Իւր պաշտօնակցաց հետ անհամաձայնութեան մէջ կը գտնուէր միշտ, ի բաց առեալ Ֆիլիբար՝ զոր միշտ կը յարգէր։ Իւր կեանքը նշանաւոր է, — առանց վաճառականութեան կամ արհեստի գործի սկսելով, յետոյ ելեկտրագէտ մը լինելով, իւրացնելով իւր տիրոջ գիւտն և այդ կերպով մեծ հարստութիւն դիզելով օտար երկրի մը մէջ, ապա շահագէտ լինելով, ի սկզբան շահելով և յետոյ կորսնցնելով, և վերջապէս ինքզինքն սպաննելով։ Ելեկտրականութիւնը հաւաքելու և ցրուելու իւր դրութիւնն այսօր ընդհանրացած է Անգլիոյ և Միացեալ-Նահանգաց մէջ։»

Վոլքմարի մարմինը գտնուեցաւ Սէն գետին մէջ, անցեալ ամսոյ 22ին, գլխէն կապարեայ գնտակ մը կապուած և գրպանները կողոպտուած։ Այս պարագաները կարծել կուտան ընդհանրապէս թէ Վոլքմար ո՛չ թէ ինքզինքն սպաննած է, ինչպէս շատեր կը պնդեն, այլ ոճրագործութեան մը զոհ գնացած է, մանաւանդ որ իւր յատուկ ատրճանակն ալ իւր տան մէջ գտնուեցաւ։ Աւելորդ է ըսել թէ այս դէպք մեծ յուզումն յառաջ բերաւ ֆրանսական մայրաքաղաքին մէջ, և ոստիկանութիւնը մէջ ջանքեր կ'ընէ լոյս սփռելու համար այդ մութ գործին վրայ։ Վոլքմար 1881ին Նիւ-Եօրք այցելած էր։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՎԻՃԱԿ Ի 31 ՅՈՒԼԻՍԻ 1884

ՊԱՀԱՆՋՔ

	Ղրուշ	
Բաժինք չգանձուած	550,000,000	
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	76,947,562	14
» ի մասնաճիւղս	40,347,903	27
Գանձելի փոխանակագիրք	450,187,545	1
Ընթացիկ հաշիւք Կայսերական գանձուն — պարտական	582,303,042	29
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտական	311,047,786	30
Փոխատուութիւնք արժեթղթոց և վաճառաց վրայ	118,916,963	1
Անշարժ և շարժական գոյք	8,189,210	5
Զանազանք	2,389,709	33
	2,140,329,723	20

ՊԱՐՏՔ

	Ղրուշ	
Դրամագլուխ	1,100,000,000	
Պանքատմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս	28,836,000	
» » ի մասնաճիւղս		
Վճարելի փոխանակագիրք ի մասնաճիւղս	135,318,133	13
Ընթացիկ հաշիւք Կայսերական Գանձուն — պահանջատէր	2,954,829	17
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պահանջատէր	466,958,240	16
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաւ ամսով	74,082,998	38
Պահեստք զանազանք	281,045,471	
Վճարելի շահաբաժինք	6,970,746	
Զանազանք	44,163,304	16
	2,140,329,723	20

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տումարաց

Օգնական Տնօրէն
Ժ. ՖՕՆ ՀԱՍ

Տնօրէն
ԷՄ. ՏԸՎՕ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,85 ,000 Անգլ. Ոսկի
Պահեստի դրամ 274,155 » »

LONDON AND LANCASHIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Սոյն ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կ'ընդունի, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պոլսոյ և մօտակայ գիւղերու մէջ. գիներու և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնալ ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ
Ր. Ֆ. ՐԱՈՒԹ
Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16–17
ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Յ. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կամուրջի գլուխ, Եէնի-ճամի 32

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1884 ՕԳՈՍՏՈՍ 11 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՕԳՈՍՏՈՍ 31

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11 45	Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
12 20	Եէնիքէօյ Իսթէնիա Միրկէօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	19
12 45	Ռ. և Ա. Գավագ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	18
1 35	Եէնիքէօյ Իսթէնիա Միրկէօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	21
2	Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ (Եէնիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Իսթէնիա Միրկէօն Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք պիտի հանդիպի)	34
2 35	Եէնիքէօյ Իսթէնիա Միրկէօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի բաց ի ուրբաթ օրերէ)	33
3 15	Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Քիրէճպուրնու Թարապիա Եէնիքէօյ Իսթէնիա Միրկէօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնաւուտքէօյէն մեկնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
4	Ռ. և Ա. Գավագ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Իսթէնիա Միրկէօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	32
5 15	Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Իսթէնիա Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	19
6 15	Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապահչէ Եէնիքէօյ Միրկէօն Գանլըճա Ռ. և Ա. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ Իսկիւտար	25
8 15	Ա. և Ռ. Գավագ Եէնիմահալլէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Պոյաճըքէօյ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ (ուրբաթ օրերը Իսթէնիա պիտի հանդիպի)	34
10 —	Մէզարպուրնուէն Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Ռ. Հիսար Արնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	33

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11 15	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	21
11 45	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	33
12 20	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	28
12 55	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	20
1 40	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	23
2 10	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	19
2 45	Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	18
3 10	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ	1
4 15	Պէպէք Արնաւուտքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ	18
10 50	Հիսարէն ուղղակի կամուրջ	19
11 10	Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ	25

Ասիական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
11 30	Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Գապաթաշ	20
12	Պէյգօզ Բաշապահչէ Ի. Բաշամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
12 35	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք	25
1 45	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք	1
2	Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապահչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Գանտիլլիէն մեկնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի և ուրբաթ օրերը Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իսկիւտար)	17
3	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Իսկիւտար (բացի ուրբաթէն)	23
4	Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ	17
4	Պէյիւքտէրէ Պէյգօզ Բաշապահչէ Ի. Բաշամահալլէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյ Գուզկունճուք:	20
8 45	Պէյիւքտէրէ Թարապիա Պէյգօզ Բաշապահչէ Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Վանիքէօյ Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի Գուզկունճուք Իսկիւտար (ուրբաթ օրերը Ի. Բաշամահալլէ)	21
10 25	Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ	23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
1 30	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	28
1 45	Գապաթաշ Իսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Եէնիքէօյ Բաշապահչէ Պէյգօզ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	25
2	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ Ռ. Գավագ	32
3 30	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճըքէօյ Իսթէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	19
5 —	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճըքէօյ Էմիրկէն Իսթէնիա Եէնիքէօյ Պէյգօզ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ և Գավագներ	34
6 45	Իսկիւտար Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Արնաւուտքէօյ Գանտիլլի Ռ. Հիսար Գանլըճա Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ	21
8 15	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկէօն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու	33
9 45	Ռ. Հիսար Պոյաճըքէօյ Միրկէօն Իսթէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	32
10 30	Ռ. Հիսար Պոյաճըքէօյ Միրկէօն Իսթէնիա Եէնիքէօյ Թարապիա Քիրէճպուրնու Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	17
11 10	Եէնիքէօյ Թարապիա Պէյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ	34
11 30	Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճըքէօյ Միրկէօն Իսթէնիա Եէնիքէօյ	19

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
12 15	Ուղղակի Պէպէք	20
1 10	Ուղղակի Արնաւուտքէօյ	23
1 40	Ուղղակի Պէպէք	19
2 15	Ուղղակի Արնաւուտքէօյ	18
2 40	Ուղղակի Պէպէք	1
3 45	Ուղղակի Պէպէք	18
9 50	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք Ռ. Հիսար (Վոսփոր եկող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	19
10 25	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք	25
11 5	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք (Եէնիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	20
11 45	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ Պէպէք	33
12 —	Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ Արնաւուտքէօյ	25

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

Ժ. Վ.		Թ.
12 5	Իսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Պէյգօզ Եէնիքէօյ	21
1 5	Ուղղակի Գանտիլլի	1
1 15	Իսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա. Հիսար Գանլըճա Եէնիքէօյ (բաց ի ուրբաթ օրերէ)	33
2 25	Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթ օրերէ)	23
2 45	Իսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապահչէ Պէյգօզ Պէյիւքտէրէ (ուրբաթ օրերը Ի. Բաշամահալլէ)	20
3 25	Ուղղակի Գանտիլլի	17
9 25	Գապաթաշ Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի (Գավագներ գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	23
10 15	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա [illegible] Բաշապահչէ Պէյգօզ Թարապիա Մէզարպուրնու Գավագներ	18
10 40	Պէշիկթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլիի Ռ. Հիսար (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Պէյգօզի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
11 10	Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ի. Բաշամահալլէ Բաշապահչէէն Պէյգօզ	23
11 40	Գապաթաշ Գուզկունճուք Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ	20

Ամէն ուրբաթ շոգենաւ մը կամուրջէն ժամը 4ին մեկնելով Իսկիւտար Գուզկունճ. Պէյլէրպէյ Չէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլըճա Ի. Բաշամահալլէ Բաշապահչէ Պէյգօզ Թարապիա Պէյիւքտէրէ պիտի հանդիպի և անտի ժամը 5.45ին մեկնելով և յիշեալ նաւամատոյցները հանդիպելով պիտի իջնէ ի կամուրջ: Ամէն ուրբաթ երեկոյ ժամը 11.15ին շոգենաւ մը Եէնիմահալլէէն կամուրջ պիտի իջնէ Մէզարպուրնու Պէյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Միրկէօն Ռ. Հիսար Արնաւուտքէօյ Պէյլէրպէյ Օրթաքէօյ և Պէշիկթաշ հանդիպելով:

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԷՆ

ԻՍԿԻՒՏԱՐԷՆ ԿԱՄՈՒՐՋ		ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԻՍԿԻՒՏԱՐ	
	6 15		7 —
11 45	7 —	11 30	8 15
12 30	8 10 Պէշիկ.	12 20	9 — Պէշիկ.
1 —	9 —	12 50	9 35
1 30	9 35 Պէշիկ.	1 20	10 5 Պէշիկ.
2 —	9 55	1 50	
2 30	10 25	2 20	10 35
3 —	10 50	2 50	
3 30	11 15	3 20	11 —
4 10	11 40	3 55 Պէշիկ.	11 25
4 45 Պէշիկ.		4 30	11 50
5 30	12 5	5 15	
		6 15 Պէշիկ.	12 5 Գզգնճ.*

(* Այս շոգենաւները Հրէից տօներուն չպիտի երթեւեկեն)

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Հալէպտէ պուլունան մէ պուլունաճագ օլան աասքէրի Շահանէնին պիր սէնէլիք խասըլըխ իչին լուզումի օլան մէվզի միւնագասասը պուլունան էրզագ մէ սայիրէնին գաբուր գոմթիսի ազօմթսը բումինին նիհայէթինտէ միրիլէճէկլէսինէն՝ էրզագը մէգըր բէնին իմթասընա թալիպ օլանլարըն լէվազըմադը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 աղօսթօս 1300 3–3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Գափանը տագիգ ֆապրիգայի Հիւմայունիյէսի պին իւչ եիւզ սէնէսի էյլուլինտան մէջրինի սանի նիհայէթինէ գատար հէր նէ միգտար ինճէ մէ գալըն ԲԷՖԷԼ հասըլ օլուր իսէ՝ հասըլ օլան միգտարը ֆիյաթ խաթ օլունաճաղընտան՝ իշպու իխալէ թալիպ օլանլարըն իշպու աղօսթօսը բումինին եիկիրմի իքինճի չարշէնպէ կիւնիւնէ գատար հէր կիւն լէվազըմադը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 աղօսթօս 1300 3–3

ԻԼԱՆ

Համա մէվգիինտէ պուլունան մէ պուլունաճագ աասքէրի շահանէ իչին լուզումի օլան մէվզիի միւնագասասը պուլունան էրզագ մէ սայիրէնին իմթասընա թալիպ օլանլարըն լէվազըմադը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 աղօսթօս 1 00 3–3

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ
Շ. ՀԱՆԷ

Երզագ ամպարը իչին տըրնաճագ գ. հվէնին պէհէր գըյէլիճէսինի ղուրուշ օխուգ պէշ փարա, մէ Ինկիլիզ բիրինճինին պիր գըյըսը ճի ալտօմ փարասը թալիպի էօհտէսինտէ օլուբ գայըմխ իշպու աղօսթօսը բումինին եիկիրմի պիրինճի սալը կիւնի միւլէճէճիյէ մէսինտէ՝ թէնզիլէ կէրիլէճէ նէտէն իհալէ վէ գէթ իյէսի [illegible] Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 աղօսթօս 3–3

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԽԸՏԻՎԻՅԷ
ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

ՇԱՐՔԻՅԷ շոգենաւն, Նաւապետ ԲՕՇԷՐ, պիտի մեկնի յառաջիկայ Չորեքշաբթի, Սեպտեմբեր 3, ժամը 4½ին

Խըտիվիէ Ընկերութեան շոգենաւք Կ. Պոլսէն կը մեկնին ամէն Չորեքշաբթի երեկոյները, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր և Բիրէոս հանդիպելով:

Աղեքսանդրիա կը հասնին Երկուշաբթի առաւօտները: Ուղեւորութիւնք կը տեւէ չորս ու կէս օր:

Ուղեւորներու և ապրանաց համար դիմել Պոլիս, Կամուրջին քով, Վալիտէ-Սուլթան խան և կամ Ղալաթիոյ ճիւղը, Վոյվոտա փողոց, Եուսուֆ Իզզէտին խան:

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՔ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Առաջին կարգի սեղան: Սենեկապաս կին մը յատկացուած է տիկնանց սրահին: Միանգամայն իւրաքանչիւր շոգենաւի մէջ Եւրոպացի բժիշկ մը կը գտնուի: Առաջին աստիճանի տոմսակք մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են, դիւրութիւն ընծայելու համար անոնց որք իր նոյ ճանապարհորդութեան շրջանին մէջ շոգենաւէն հանդիպած ո՛ և է նաւահանգիստն ելնելով, օրէրով ժամանակ անցնել և յաջորդ շոգենաւով իրենց ճամբորդութիւնը շարունակել ուզեն: Առնուազն երեք անձամէ բաղկացեալ ընտանեաց տոմսակաց վրայ % 10 զեղչ մը կը լինի: Երթ ու դարձի տոմսակաց վրայ % 10 զեղչ մը կը լինի, ի բաց առեալ ճաշը: Ընտանեաց համար այս զեղչն % 15 է: Երթ ու դարձի տոմսակք մինչեւ վեց ամիս ընդունելի են, իսկ Ապրիլի սկիզբէն մինչեւ Յուլիսի բաւական գներէն, իսկ տարւոյն միւս ամիսներուն մէջ մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են:

Ծանօթ. — Խըտիվիէ ընկերութեան Կարմիր ծովու մէջ բանող շոգենաւներն ամէն ուրբաթ Սուէզէն մեկնելով, շաբաթը մէկ անգամ Եամպօ, Ճիտտէ և Սուաքիմ. և տասնհինգ օրն անգամ մը Մասավա, Հօտէյտա և Ադէնի ծովածոցին մէջ, Թաճուրա, Զէյլա, Պէրպէրա և Ադէնի նաւահանգիստները կը հանդիպին:

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլէ և Մէնչէսթրի մէջ բանող

շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոննոյ
Քանոբուս	4200	Ոզիրիս	3000
Յարոս	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Մէսսադրիա	3250	Ալեքսանդրէ	1700
Թեպէ	3250	Լոգիոս	800
Մաքեդոնիա	3250	Օլինտա	800
Մարէօթիս	3250	Սեսիլ	700

Սեսոստրիս շոգ. Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով:

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքնաղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Գործակատար
Մէյտանճըգ փողոց, Գալիի
Տնօրէնութիւն, Լիվրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվրբուլ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարաթոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրունօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օտրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օթթօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Քօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիրօ	2,500	Բանտէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Բինտօ	2,800
Տրուօ	2,600	Բիւթթօ	4,400
Էրագօ	2,600	Բինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Բոլլօ	3,000
Ֆլոտօ	1,700	Բոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Բոմէօ	3,500
Կայթէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սանպօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիօօ	2,300	Վասնգօ	3,600
Քէլլօ	2,000	Վէնիսօ	3,600
Քօբիօ	2,200	Զէֆիրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Թօլէտօ շոգ. նաւապետ Մանրօ, Անգլիայէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով և իւր բեռը պարպելէ յետոյ Օտէսա պիտի ուղեւորի:

Սալէրնօ շոգենաւն ամսոյս 18ին Անգլիայէն մեկնեցաւ Զմիւռնիա, Պոլիս և Օտէսա երթալու համար և Սեպտեմբեր 4ին աստ կ՚սպասուի:

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ՚ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ, Մէնչէսթըրի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պիգս
Արարատ	2,500	Ուոքըր
Արգատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Ռումէլիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Ռումէլիա շոգենաւն օգոստոս 31ին շաբաթ օր Օտեսայէն աստ պիտի վերադառնայ:

Մասէտոնիա շոգենաւն օգոստոս 31ին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի:

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ՚ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար:

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օր անգամ մը կը բանին Լիվերբուլէ և Մէնչէսթըրի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Աթլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէփբօ	3,000	Նանթ	2,500
Բոթնիա	4,600	Պաւոնիա	5,000
Պաթավիա	3,800	Բարթիա	3,200
Պալէսթին	2,500	Պալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սէրվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիթիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիպիա	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սարակօսա շոգենաւն օգոստոս 31ին աստ կ՚սպասուի:

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հայկէլ
վաճառ խան Ղալաթիա

Ն. ԲԱՔԷԼ ԷՆԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիայէ և Բօլիէ մէջ կանոնաւորապէս բանող

Ֆրայսիզէ և Սամսոն երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Մէօզ, որ Օգոստոս 13ին Մարսիլիայէն և Սեպտեմբեր 1ին երեկոյեան ժամ 3ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի:

Տէօնքերք երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Անաբօլ:

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւորդներու, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՐՔԷ ԲԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, թիւ 141

ՖՐԷՏ, ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվերբուլէ և Անթուերբէն մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալսասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրեան	5500
Արապեան	3700	Իլլիրեան	5500
Պաւարեան	6000	Իսդրիան	5500
Պուլկարեան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայփրեան	2000	Լիպեան	800
Տօրքի	700	Օպորթօ	700
Էճիփշըն	3700	Բէրսեան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսեան	6800
Ֆալէրնեան	3100	Վիրճինեան	6800

Ֆլավեան շոգենաւը, նաւապետ Դումբրթոնկ ամսոյս 30ին Զմիւռնիա պիտի ուղեւորի:

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ՚ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Բարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաքման և ընկ.
Մալթա, Ա. Բաժիլբրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ և ընկ.

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 26 Մայիս (Ն. Տ.) 1884, մինչեւ նոր ծանուցումն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ, ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱՇԱՐՔԻՑ — ԱՌԱՒՕՏ — ԻՐԻԿՈՒՆ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 19	1 49	2 21	2 58	3 27	4 03	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 —	7 31
Գում-գաբու	6 28	7 —	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 —	2 —	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41
Եէնի-գաբու	…	…	…	7 57	…	8 58	…	…	10 34	10 53	11 32	12 04	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	…	7 15	7 46
[illegible]	…	…	…	8 —	…	…	…	…	10 37	10 56	11 36	12 07	1 6	2 7	2 39	…	3 45	…	4 52	…	5 57	6 31	…	7 18	7 49
Սամաթիա	…	…	…	8 6	…	9 4	…	…	10 42	11 —	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	…	7 23	7 54
Եէտի-գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	…	9 10	9 31	10 4	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 21	3 53	4 30	5 —	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 —	8 24	8 33	9 22	…	…	10 58	…	11 58	…	…	2 29	…	3 36	…	4 42	…	5 49	…	…	7 6	…	8 10
Այ-Ստեֆանոս	…	7 33	8 14	8 34	…	9 32	…	…	11 8	…	12 9	…	…	2 39	…	3 46	…	4 52	…	5 59	…	…	7 18	…	…
Քիւչիւք-Չէքմէճէ	…	…	8 25	…	…	…	…	…	…	…	12 18	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	7 27	…	…

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱՇԱՐՔԻՑ — ԱՌԱՒՕՏ — ԻՐԻԿՈՒՆ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	3	5	1	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք-Չէքմէճէ	…	…	7 1	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	1 40	…	…	…	…	…	…	…	…	…	[illegible]	…
Այ-Ստեֆանոս	…	…	7 12	7 45	…	…	…	…	…	…	11 20	…	…	1 51	…	2 58	…	4 4	…	5 11	…	6 27	6 38	[illegible]	…
Մագրիգիւղ	6 —	6 55	7 24	7 57	…	8 44	…	9 38	…	…	11 31	…	…	2 3	…	3 9	…	4 15	…	5 22	…	6 38	6 51	[illegible]	…
Եէտի-գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	8 55	9 37	9 49	10 12	11 12	11 44	1 15	1 44	2 16	2 57	3 22	3 58	4 29	5 05	5 36	6 12	6 53	7 05	[illegible]	7 58
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 —	9 41	10 2	10 16	11 16	11 48	1 19	1 48	2 20	3 0	3 26	4 2	4 33	5 09	5 40	…	6 57	7 26	[illegible]	8 0
[illegible]	6 22	7 17	7 46	…	8 47	9 13	9 46	…	10 21	11 21	11 53	1 24	1 53	2 25	…	3 31	4 07	4 38	5 14	…	…	7 2	…	[illegible]	8 04
Եէնի-գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	…	10 24	11 24	11 56	1 27	1 56	2 28	3 6	3 34	4 10	4 41	5 17	5 46	…	7 5	…	[illegible]	8 10
Գում-գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 32	2 01	2 33	3 11	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	[illegible]	8 1.
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 03	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 —	6 31	7 20	7 50	[illegible]	8 24

1. Փոքր ծրարներն [illegible]

2. Ուրբաթ և Կիրակի օրերը 26 թիւ կառաշարը [illegible] ժամը 4. 35ին Այ—Ստեֆանոս [illegible]